

LUONTO JA
LUONNONVARAT

Raimo Virkkala, Kari T. Korhonen,
Reija Haapanen ja Kaisu Aapala

Metsien ja soiden
suojelutilanne metsä- ja
suokasvillisuusvyöhykkeittäin
valtakunnan metsien
8. inventoinnin perusteella

Raimo Virkkala, Kari T. Korhonen,
Reija Haapanen ja Kaisu Aapala

Metsien ja soiden
suojelutilanne metsä- ja
suokasvillisuusvyöhykkeittäin
valtakunnan metsien
8. inventoinnin perusteella

Raimo Virkkala¹, Kari T. Korhonen², Reija Haapanen³ ja Kaisu Aapala⁴

^{1,4}Suomen ympäristökeskus, Luonto- ja maankäyttöyksikkö, PL 140, 00251 Helsinki

^{2,3}Metsäntutkimuslaitos, Valtakunnan metsien inventointi, Unioninkatu 40 A, 00170 Helsinki

HELSINKI 2000

ISBN 952-11-0676-X
ISSN 1238-7312

*Etukannen kuva: Raimo Virkkala
(Myrskytuho vanhassa luonnonmetsässä.
Pallas-Ounastunturin kansallispuisto, kesäkuu 1986)*

Taitto: Pikseri Julkaisupalvelut

Oy Edita Ab
Helsinki 2000

Alkusanat

Tämä tutkimusraportti on osa luonnonsuojelualueverkon edustavuuden arviointi-hanketta (SAVA), joka on käynnissä Suomen ympäristökeskuksen luonto- ja maankäyttöyksikössä yhteistyössä Metsäntutkimuslaitoksen ja Metsähallituksen luonnonsuojelun kanssa. Tutkimus perustuu Metsäntutkimuslaitoksen Valtakunnan Metsien Inventoinnin maastoaineiston ja Suomen ympäristökeskuksen ylläpitämien suojelualuetietojen yhdistämällä laskettuihin tuloksiin. Haluamme kiittää erityisesti Metsäntutkimuslaitoksen maastohenkilöstöä vuosien 1986–1994 aikana tehdystä aineiston keruusta sekä edesmennyttä mti Matti Kujalaa ja MMM Arto Aholaa, jotka ovat vastanneet aineiston keruun käytännön järjestelyistä ja aineiston esikäsittelystä. Suunnittelija Minna Kallio ja FM Riitta Väänänen ovat avustaneet taulukoiden muokkauksessa sekä suojelualuetietojen käsittelyssä. Käsikirjoitusta ovat kommentoineet MML Antti Reinikainen, FT Raimo Heikkilä ja prof. Heikki Toivonen.

Sisällys

Tiivistelmä	7
I Johdanto	8
2 Aineisto ja menetelmät	9
3 Tulokset	15
3.1 Metsäkasvillisuusvyöhykkeet	15
3.1.1 Maa-ala ja maaluokat	15
3.1.2 Suot ja kivennäismaat	16
3.1.3 Metsämaan metsien puulajivaltaisuus ja ikärakenne	16
3.1.4 Kitumaat	17
3.1.5 Kivennäismaiden kasvupaikkatyypit	17
3.1.6 Soiden kasvupaikkatyypit	18
3.2 Suokasvillisuusvyöhykkeet	19
3.2.1 Soiden päätyypit	19
3.2.2 Soiden kasvupaikkatyypit	19
4 Tulosten tarkastelu	21
4.1 Aineiston kattavuus ja vertailu muihin selvityksiin	21
4.2 Suojelualueverkon edustavuus	22
4.3 Harvinaisten luontotyyppien esiintyminen suojelualueilla	25
5 Johtopäätökset: Metsien ja soiden suojelun keskeisiä puutteita	26
Kirjallisuus	27
Liite	28

Tiivistelmä

Suojeltujen metsien ja soiden pinta-aloja ja niiden osuutta koko maassa sekä eri metsä- ja suokasvillisuusvyöhykkeissä tarkasteltiin valtakunnan metsien 8. inventoinnin (VMI8, maastotyöt 1986–94) perusteella. VMI perustuu systemaattiseen koko maan kattavaan otantaan. VMI8:n koealat (metsätalousmaalla yhteensä noin 70 000) paikannettiin Suomen ympäristökeskuksen digitoituihin suojelualueisiin ja -ohjelmien kohteisiin. Suojeltuihin alueisiin mukaan luettiin sekä olemassaolevat suojelualueet että suojeluohjelmat. Eri suojelualuetyypit olivat: kansallispuistot, luonnonpuistot, erämaa-alueet (kokonaisuudessaan), erityiset suojelualueet, vanhojen metsien suojelualueet, soidensuojelualueet, lehtojensuojelualueet ja yksityismaiden suojelualueet. Suojeluohjelmista tarkastelussa olivat mukana vanhojen metsien ja lehtojensuojeluohjelma, soidensuojelun perusohjelma ja kansallis- ja luonnonpuistojen kehittämisohjelma.

VMI8:n mukaan metsämaasta suojelualueilla oli noin 5 %, kitumaasta 27 % ja joutomaasta puolet. Yhdistetystä metsä- ja kitumaasta suojelualueilla on 8 %. Hemiboreaalisella metsäkasvillisuusvyöhykkeellä metsämaasta oli suojeltu 1,6 %, eteläboreaalisella 0,7 %, keskiboreaalisella 2,4 % ja pohjoisboreaalisella vyöhykkeellä 17 %. Yhdistetystä metsä- ja kitumaasta suojellun alan osuudet ovat vastavassa järjestyksessä 2,1 %, 0,9 %, 3,2 % ja 22,6 %. Suojellusta metsämaasta 78 % oli pohjoisboreaalisella ja 16 % keskiboreaalisella vyöhykkeellä. Eri luontotyyppien suojeluaste vaihteli hyvin paljon. Tunturikankaiden suojeluaste oli kaikkein korkein: yli 90 % joutomaan kivennäismaiden lakialueista sijaitsi suojelualueilla. Sen sijaan lehdoista ja lehtomaisista kangasmetsistä vain noin prosentti oli suojelualueilla, tuoreista kankaista 6,6 %, kuivahkoista kankaista 8 % ja kuivista kankaista 13 %. Lehtojen ja lehtomaisien kankaiden alhainen suojeluaste johtuu siitä, että suurin osa lehdoista ja lehtomaisista kankaista (yhteensä yli 80 %) sijaitsee hemi- ja eteläboreaalisella vyöhykkeellä, missä metsistä ylipäättään vain pieni osa on suojeltu. Vanhoista, luonnontilaisen kaltaisista metsistä (puuston ikä yli 140 vuotta, luonnontilaisuutta indikoivia tuhoja) runsaat 40 % oli suojelualueilla, mutta suurin osa vanhoista metsistä sijaitsi pohjoisboreaalisella vyöhykkeellä. Hemi- ja eteläboreaalisella vyöhykkeen suojelluista metsämaan metsistä yhteensä vain runsaat 5 % oli puustoltaan yli 140-vuotiaita, kun kaikista suojelluista metsistä 53 % oli yli 140-vuotiaita.

Soiden pinta-alasta noin 12 % sijaitsi suojelualueilla. Korvista noin 5 %, rämeistä 7,5 % ja jäljellä olevista avosoista 36 % on suojeltu. Etelä-Suomen (keidassuovyöhykkeen) korvista vain 0,5 % oli suojelualueilla. Luonnontilaisen kaltaisia (ojittamattomia, puustoltaan yli 140-vuotiaita) metsämaan korpia oli keidassuovyöhykkeellä vain 0,5 % ja Pohjanmaan aapasuovyöhykkeellä 4,2 % metsämaan korprien kokonaisalasta ko. vyöhykkeillä. Ravinteisimpien suotyyppien, lettojen (mukaan lukien lettonevat, -rämeet ja -korvet) ja lehtokorprien määrä on vähentynyt voimakkaasti viimeisten 50 vuoden aikana, ojittamattomia lettoja ja lehtokorpia oli jäljellä vain 11 % 1950-luvun alun määrästä. Jäljellä olevista letoista ja lehtokorvista sijaitsi suojelualueilla yhteensä 16 % (ojittamattomista letoista ja lehtokorvista 28 %).

Metsä- ja suoekosysteemien suojelualueverkon merkittävimmät puutteet ovat Etelä- ja Keski-Suomessa (hemi-, etelä- ja keskiboreaalin metsäkasvillisuusvyöhyke; keidassuovyöhykkeet, Pohjanmaan aapasuovyöhyke). Metsien suojeluaste on erityisen alhainen paitsi hemi- ja eteläboreaalisella vyöhykkeellä myös keskiboreaalin vyöhykkeen länsiosassa.

Johdanto

Luonnonsuojelualueverkon keskeinen tehtävä on luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen. Tämän tavoitteen toteutumista arvioitaessa on selvitettävä, mikä on suojelualueiden ja suojeluohjelmien kohteiden luontotyyppikoostumus ja miten nämä alueet ovat jakaantuneet eri osiin maata. Arvioinnissa on tärkeää tietää suojelualueiden ja suojeluohjelmien kohteiden osuus kokonaismaa-alasta ja suojeltujen luontotyyppien määrä eri osissa Suomea.

Maamme suojelualueverkon edustavuutta tutkittaessa on otettava huomioon, minkälaisessa eri habitaattityyppien muodostamassa maisemamatriisissa suojelualueet sijaitsevat. Suojelualueiden habitaattityypit ovat otos laajemman maantieteellisen alueen habitaateista, ja maisemamatriisin rakenne vaikuttaa lajin esiintymiseen suojelualueilla. Suojelualueverkkoa arvioitaessa ja kehitettäessä eri habitaattityyppien osuuden selvittäminen sekä luonnonsuojelualueilla että suojelualueiden ulkopuolella on keskeistä. Metsäntutkimuslaitoksen valtakunnan metsien inventoinnin (VMI) avulla voidaan saada kattavaa tietoa metsistä ja soista laajalla maantieteellisellä alueella. VMI-tiedot ovat näin ollen ensiarvoisen tärkeitä arvioitaessa suojelualueverkon edustavuutta koko maassa.

Tässä työssä tutkitaan valtakunnan metsien kahdeksannen inventoinnin (VMI8) perusteella suojelualueiden metsien ja soiden eri kasvupaikkatyyppien ja eri-ikäisten metsien osuutta niiden kokonaisalasta metsäkasvillisuus- ja suokasvillisuusvyöhykkeittäin. VMI8:n maastotyöt tehtiin Etelä-Suomessa vuosina 1986–1991 ja Pohjois-Suomessa (Oulun ja Lapin läänit) vuosina 1992–94. Tämä tutkimus on osa luonnonsuojelualueverkon edustavuuden arviointi -hanketta (SAVA), joka on käynnissä Suomen ympäristökeskuksen luonto- ja maankäyttöyksikössä yhteistyössä Metsäntutkimuslaitoksen ja Metsähallituksen luonnonsuojelun kanssa.

VMI:n tiedonkeruu perustuu systemaattiseen koko maan kattavaan otantaan. Otantatiheys eli koealojen määrä pinta-alayksikköä kohti vaihtelee maan eri osissa. Etelä-Suomessa otannan perusyksikkönä on 7 km x 8 km kokoiset ruudut, joita kutsutaan lohkoiksi. Jokaiseen lohkoon on sijoitettu kahdelle toisiaan vasten kohtisuoralle linjalle 21 koealaa 200 m välein. 7 km x 8 km eli 5600 ha:n kokoisella alueella on siis 21 koealaa eli yksi koeala edustaa periaatteessa 267 hehtaaria (pinta-alojen laskennassa koealan edustama ala vaihtelee hieman metsälautakunnittain, koska se määräytyy todellisuudessa metsälautakunnan tilastoidun maapinta-alan ja maalle osuneiden koealakeskipisteiden suhteen avulla). Pohjois-Pohjanmaalla ja Kainuussa lohkon koko on 7 km x 7 km ja siinä on 15 koealaa. Yksi koeala edustaa näin noin 327 hehtaaria. Koillis-Suomen ja Lapin entisten metsälautakuntien alueella (lukuun ottamatta kolmea pohjoisinta kuntaa) lohkon koko on 10 km x 10 km ja siinä on 15 koealaa. Yksi koeala edustaa näin noin 667 hehtaaria. Kolmen pohjoisimman kunnan alueella koealaverkon suunnittelussa on käytetty apuna satelliittikuvatulkintaa. Satelliittikuvalta on tulkittu metsä-, kitu- ja joutomaat. Metsämaavaltaisimmilla alueilla otanta oli tihein: yksi koeala edustaa vajaata 2000 hehtaaria. Alueilla, joilla metsämaata on vähän, koeala edustaa enimmillään runsasta 7000 hehtaaria.

Metsiköstä, johon inventoinnin koealan keskipiste osuu, kirjataan lukuisia maaperää, kasvupaikkaa ja puustoa kuvaavia kuviotunnuksia. Puuston määrän ja kasvun selvittämiseksi koealan keskipisteen läheisyydessä olevat puut mitataan yksin kappalein. Mitattavaksi tulevat puut valitaan keskipisteen ympäristöstä relaskoopilla (kerroin 2), jolloin suuret puut tulevat mitattavaksi kauempaa kuin pienet puut. Koealalta on mitattu keskimäärin alle 10 puuta, vähimmillään mitattavia puita ei ole lainkaan ja enimmillään jopa 40 kappaletta. Koska puustokoeala on pieni, mitatut puut eivät välttämättä edusta hyvin sitä yksittäistä metsikköä, jossa koeala sijaitsee. Sen sijaan maaperää, kasvupaikkaa ja puustoa kuvaavat kuviotunnukset on määritetty puustokoealaa laajemmalla alueella tarkoituksena kuvata mahdollisimman hyvin sitä metsikköä, jossa koeala sijaitsee.

Tässä työssä on käytetty seuraavia kuviotunnuksia oheisin määritelmien:

1. Maaluokka: metsämaa, kitumaa, joutomaa, muu metsätalousmaa, muu maa.
Metsämaalla puuston keskimääräinen vuotuinen kasvu on suotuisimpien puusto-olosuhteiden vallitessa ja ohjekiertoaikaa käytettäessä vähintään 1 m³/ha. Kitumaa on kiviperäistä tai kallioista maata, suota, hietikkoja tai laki- ja tunturimaata, jolla vuotuinen kasvu on 0,1–1,0 m³/ha edellä kuvatuin periaattein arvioituna. Joutomaalla vastaavasti puuston vuotuinen kasvu jää alle 0,1 m³/ha:n. Muu metsätalousmaa sisältää metsätiet, pysyvät metsätalouden varastopaikat jne.
2. Kasvupaikan päätyyppi: kivennäismaa, korpi, räme, avosuo.
Kuvio luetaan suoksi, jos mineraalimaata peittävä orgaaninen kerros on turvetta tai jos pintakasvillisuudesta yli 75 % on suokasvillisuutta. Muuten kuvio on kivennäismaata.

3. Kasvupaikkatyypin seuraavin luokin:
- 1) Lehdot sekä lehtomaiset suot ja lettosuot ja vastaavan tason turvekankaat. VMI:ssä ei tunnusteta kasvitieteellisiä metsä- ja suotyyppejä vaan kasvupaikkatyyppejä. Eri kasvupaikkatyyppihin todennäköisesti sisältyvät metsä- ja suotyyppit on ohessa lueteltu VMI:n ohjeiden mukaisesti. Lehtojen metsätyyppejä ovat Etelä-Suomessa käenkaali-oravanmarjatyypin, saniaistyyppi ja sinivuokko-käenkaalityypin; Pohjanmaalla ja Kainuussa: kurjenpolvi-käenkaali-oravanmarjatyypin, kurjenpolvi-käenkaali-angervotyyppi ja saniaistyyppi; Peräpohjolassa: kurjenpolvi-metsäimmarjatyypin, kurjenpolvi-angervotyyppi ja saniaistyyppi. Luokan suotyyppit ovat: lehtokorpi, varsinainen lehtokorpi, koivulehtokorpi, varsinainen lehtoräme, rahkainen lehtoräme, lettoneva, varsinainen letto ja rimpiletto.
 - 2) Lehtomaiset kankaat ja ruohoiset suot sekä turvekankaat. Lehtomaisten kankaiden metsätyyppit Etelä-Suomessa ovat: käenkaali-mustikkatyypin ja talvikkityypin; Pohjanmaalla ja Kainuussa: kurjenpolvi-käenkaali-mustikkatyypin; Peräpohjolassa: kurjenpolvi-mustikkatyypin. Ruohoisia soita ovat ruohoinen sarakorpi, ruoho- ja heinäkorpi, ruohoinen sarakorpi, ruohoinen sararäme ja ruohoinen saraneva ja ruohoinen rimpineva.
 - 3) Tuoreet kankaat ja suursaraiset sekä mustikkaiset suot ja turvekankaat. Tuoreiden kankaiden metsätyyppit ovat Etelä-Suomessa: mustikkatyypin; Pohjanmaalla ja Kainuussa: puolukka-mustikkatyypin ja metsälauha-mustikkatyypin; Peräpohjolassa: seinäsammal-mustikkatyypin. Suursaraisia ja mustikkaisia soita ovat varsinainen sarakorpi, mustikkakorpi, suurin osa kangaskorpi, varsinainen sararäme ja varsinainen saraneva.
 - 4) Kuivahkot kankaat ja piensaraiset sekä puolukkaiset suot ja turvekankaat. Kuivahkojen kankaiden metsätyyppit ovat Etelä-Suomessa: puolukkatyypin; Pohjanmaalla ja Kainuussa: variksenmarja-puolukkatyypin; Peräpohjolassa: variksenmarja-mustikkatyypin. Piensaraisia ja puolukkaisia soita ovat: puolukkakorpi, pallosarakorpi, osa kangaskorpi, pallosarakorpi, lyhytkorsiräme, kangasaräme, osa korpisarämeistä, tupasvillasarakorpi, vaivaiskoivuräme ja lyhytkortinen kalvakkaneva.
 - 5) Kuivat kankaat ja tupasvillaiset sekä isovarpuiset suot ja turvekankaat. Kuivien kankaiden metsätyyppit ovat Etelä-Suomessa: kanervatyypin; Pohjanmaalla ja Kainuussa: variksenmarja-puolukkatyypin; Peräpohjolassa: mustikka-kanerva-jäkälätyyppi. Tupasvillaisia ja isovarpuisia soita ovat osa korpisarämeistä, varsinainen isovarpuinen räme, tupasvillaräme ja lyhytkortinen neva.
 - 6) Karukkokankaat ja rahkaiset suot sekä turvekankaat. Karukkokankaiden metsätyyppi on kaikissa vyöhykkeissä jäkälätyyppi. Rahkaisia soita ovat rahkaräme ja rahkaneva.
 - 7) Kalliomaat ja hietikot. Luokkaan kuuluvat kalliot ja louhikot, hietikot ja Peräpohjolassa jäkälännummet sekä ne merestä kohonneet vesijättömaat, jotka eivät ole suota.
 - 8) Lakimetsät ja tunturit. Luokkaan kuuluvat kitumaahan ja joutomaahan luettavat vaarojen lakimetsät, tunturin havupuuvyöhyke, tunturin koivuvyöhyke ja avotunturi.
4. Vallitseva puulaji metsä- ja kitumailla. Vallitseva puulaji määritetään vallitsevan jakson eri puulajien tilavuusosuuksien mukaan. Jos tilavuudesta yli puolet on havupuustoa, on kyseessä havupuuvaltainen metsikkö. Vastaavasti kyseessä on lehtipuuvaltainen metsikkö, jos tilavuudesta yli puolet on lehtipuustoa. Tämän pääjaon jälkeen määritetään vallitsevaksi puulajiksi havupuuvaltaisissa metsiköissä se havupuulaji, jota havupuusta on eniten. Vastaavasti lehtipuuvaltaisissa metsissä määritetään vallitsevaksi puulajiksi

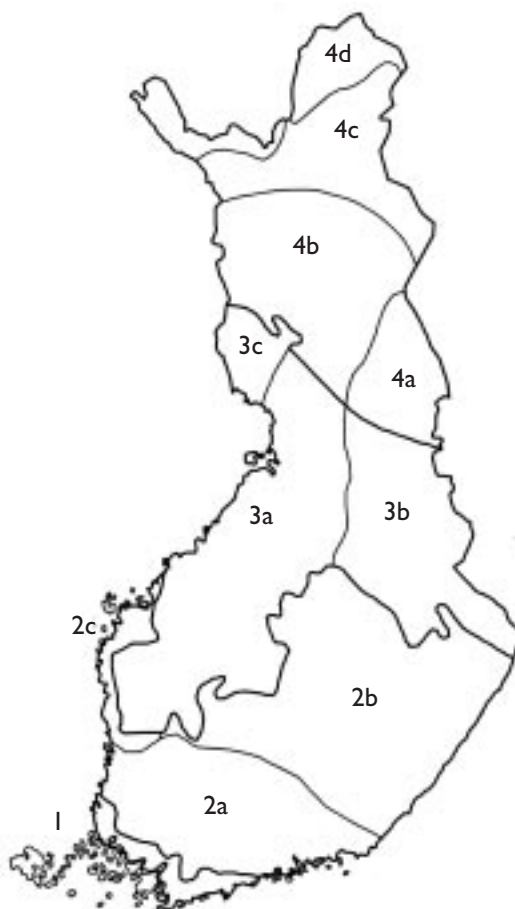
se lehtipuulaji, jota lehtipuista on eniten. Perkaamattomassa taimikossa vallitsevan puulajin määrityksessä ei oteta mukaan puita, jotka metsänhoidollisesti oikein suoritettavassa taimikon perkauksessa kuuluisivat poistettaviin puihin.

5. Puuston ikä metsämaalla. Puuston ikä määritetään vallitsevan jakson puuden tilavuudella painotettuna keski-ikä.
6. Havaitut tuhot metsämaalla. Tuhoista on kirjattu mm. seuraavat, tässä tutkimuksessa käytetyt luokat:
 - 1) Pystykuolleita puita.
 - 2) Kaatuneita ja katkenneita puita.
 - 3) Lahoja eläviä pystypuita.
 - 4) Puuston yli-ikäisyydestä johtuvaa monituhoa.

Jos metsikössä on useita tuhoja, merkitään niistä puuntuotannon kannalta merkityksellisin. Monituho-merkintää käytetään vain silloin, kun vallitseva puusto on rappioitumassa yli-ikäisyyden vuoksi. Tässä tutkimuksessa metsien puuston luonnontilaisuutta pyrittiin arvioimaan puuston iän ja merkittyjen tuhojen avulla. Metsiköt, joille oli kirjattu pystykuolleita puita, kaatuneita ja katkenneita puita, lahoja eläviä pystypuita tai monituhoa, tulkittiin puustoltaan luonnontilaisiksi tai luonnontilaisen kaltaisiksi. Tuhon taustalla voi olla puuston ikääntymisestä johtuva elinvoimaisuuden vähentyminen tai esimerkiksi voimakas myrsky, jolloin myös puustoltaan hyvin elinvoimaista talousmetsää on voinut kohdata tuho. Puuston tuhon merkintä ei siten välttämättä varttuneessakaan puustossa ole tae puuston luonnontilaisuudesta, mutta todennäköisesti lähes kaikkiin luonnontilaisen kaltaisiin metsiin on tullut kirjatuksi jokin edellä mainituista tuhoista.

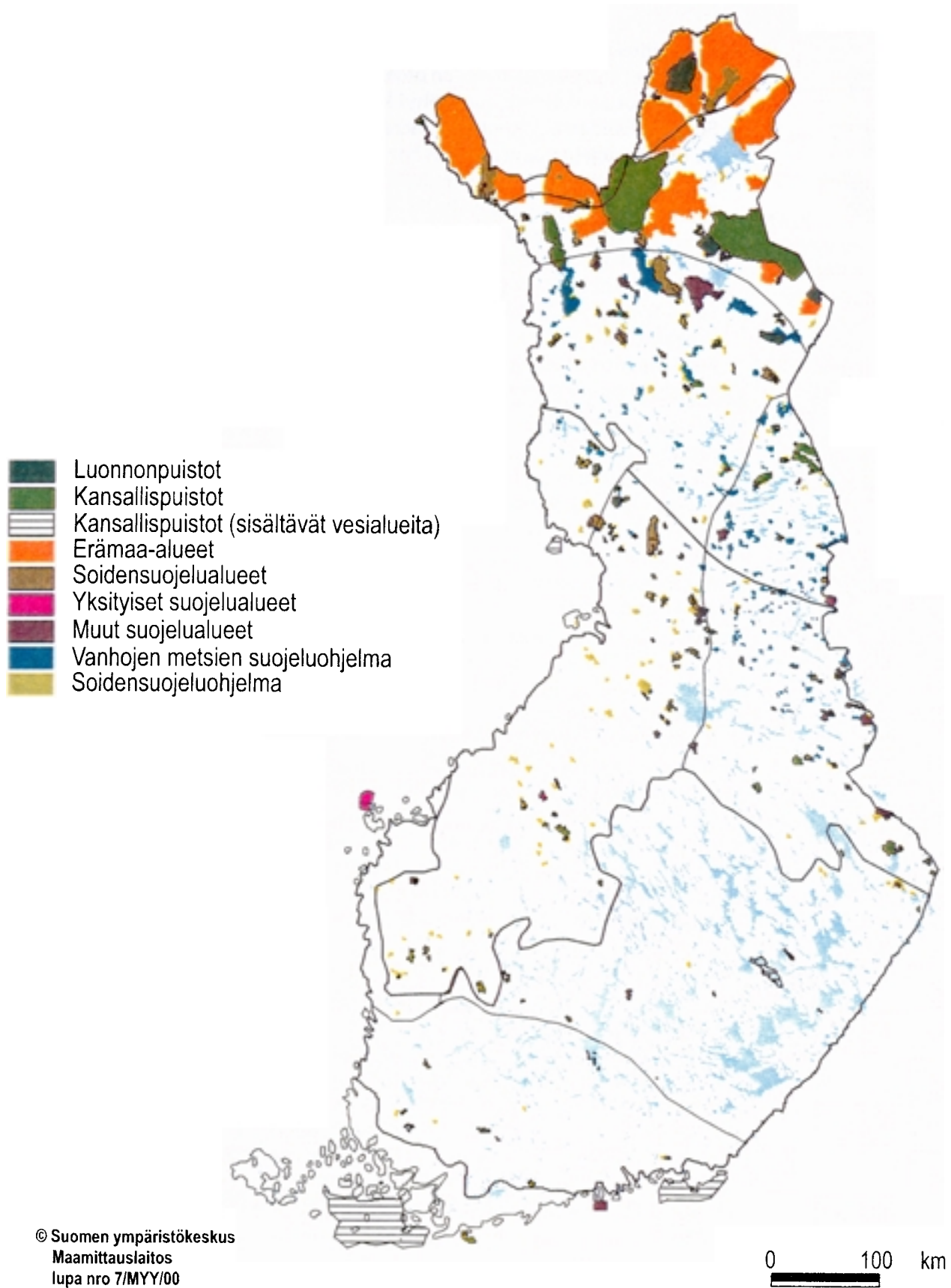
VMI:n tulokset ovat otosaineistoon perustuvia arvioita eli estimaatteja, joihin liittyy keskivirhe. Keskivirheen estimaatti rajaa sen pinta-alan, joka muodostaa 68 %:n luottamusvälin, eli alueen, jossa estimoitavan muuttujan arvo 68 %:n todennäköisyydellä sijaitsee. Usein käytetty 95 %:n luottamusväli saadaan kertomalla keskivirhe tietyllä otoskoon suuruudesta riippuvalla luvulla, joka on ns. t-jakauman kaksisuuntainen kriittinen arvo vapausasteilla $df = n-1$ ja jonka arvo on suurilla otoksilla ($n > 500$) $\approx 1,96$. Keskivirheen laskemiseen VMI-aineistosta vaikuttaa mm. spatiaalinen autokorrelaatio: toisiaan lähellä olevat alueet ovat samankaltaisempia kuin kauempana sijaitsevat. Tomppo ym. (1998) esittävät seikkaperäisesti keskivirheen laskemisen VMI-aineistosta. Pinta-alojen keskivirheet on tässä työssä laskettu maaluokille, tietyille suojelualueiden kasvupaikkatyypeille (metsämaan kivennäismaat, korvet, rämeet) ja soiden kasvupaikkatyypeille.

Suojelualueiden metsiä ja soita tarkastellaan metsäkasvillisuusvyöhykkeittäin ja niiden osa-alueittain (osavyöhykkeittäin, Ympäristöministeriö 1994, kuvat 1 ja 2). Suojelualueiden osuus kokonaisuudesta on suurimmassa osassa maata varsin alhainen, ja siten otoskoko suojelualueilla voi jäädä pieneksi. Otoskoon pienentyessä suhteellinen keskivirhe (keskivirhe/pinta-ala) kasvaa, mikä rajoittaa tulosten yleistettävyyttä. Tämän ongelman vähentämiseksi metsäkasvillisuusvyöhykkeiden osa-alueita yhdistettiin: eteläboreaalisen vyöhykkeen Pohjanmaan rannikkomaata yhdistettiin Lounaismaahan (Vuokkovyöhyke) ja keskiboreaalisen vyöhykkeen Lapin kolmio yhdistettiin Pohjanmaahan. Hemiboreaalisen vyöhykkeellä Ahvenanmaata ja Lounaisrannikkomaata käsiteltiin erikseen ja suojelualuetietoja verrattiin vain Lounaisrannikon osalta. Soita tarkasteltiin myös suokasvillisuusvyöhykkeittäin (Ruuhijärvi 1988, kuva 3): keidassuot jaettiin kahteen vyöhykkeeseen (kilpiketaiden ja viettoketaiden vyöhyke) ja aapasuot neljään (Pohjanmaan, Peräpohjan ja Metsä-Lapin aapasuot sekä Tunturi-Lapin palsa- ja paljakkasuot).

Kuva 1. Metsäkasvillisuusvyöhykkeet ja niiden osa-alueet (Ympäristöministeriö 1994). Vyöhykkeet: 1 = hemiboreaalinen, 2 = eteläboreaalinen, 3 = keskiboreaalinen, 4 = pohjoisboreaalinen. Osa-alueet: 2a = Vuokkovyöhyke (Lounaismaa), 2b = Järvi-Suomi, 2c = Pohjanmaan rannikko-
maa, 3a = Pohjanmaa, 3b = Pohjois-Karjala – Kainuu, 3c = Peräpohjanmaa eli Lapin kolmio,
4a = Kainuu – Kuusamo, 4b = Peräpohjola, 4c = Metsä-Lappi, 4d = Tunturi-Lappi.

Suomen ympäristökeskuksessa on digitoituna paikkatietona suojelualueiden ja -ohjelmien rajat. VMI8:n koealat paikannettiin näihin digitoituihin suojelualueisiin ja -ohjelmien kohteisiin. Koealat jaettiin suojelualueilla sekä ei-suojelluilla alueilla sijaitseviin metsäkasvillisuusvyöhykkeittäin. Vastaava tarkastelu tehtiin soiden osalta suokasvillisuusvyöhykkeittäin. Tarkastelussa mukana olevat suojelualueetypit ovat: kansallispuistot, luonnonpuistot, erämaa-alueet (kokonaisuudessaan), erityiset suojelualueet, vanhojen metsien suojelualueet, soidensuojelualueet, lehtojensuojelualueet ja yksityismaiden suojelualueet. Mukaan otetut suojeluohjelmat olivat vanhojen metsien suojeluohjelma (Vanhojen metsien suojelutyöryhmä 1992, 1994, 1996, Kuusamotyöryhmä 1996), soidensuojelun perusohjelma, lehtojensuojeluohjelma sekä kansallis- ja luonnonpuistojen kehittämisohjelma. Kun tässä työssä vastedes puhutaan suojelualueista, niillä tarkoitetaan sekä edellä mainittuja suojelualueita että suojeluohjelmien kohteita. Rantojensuojeluohjelmaa ei otettu mukaan tarkasteluun, sillä sen toteuttamistapa vaihtelee suuresti sekä alueiden sisällä että alueiden välillä. Valtion omistamista ja hankkimista rantojensuojeluohjelmien kohteiden maa-alueista on käytettävissä Metsähallituksen tietoja (maankäyttökisteri) maa-alueiden kokonaisalasta ja eri maaluokkien osuuksista (metsä-, kitu- ja joutomaa).

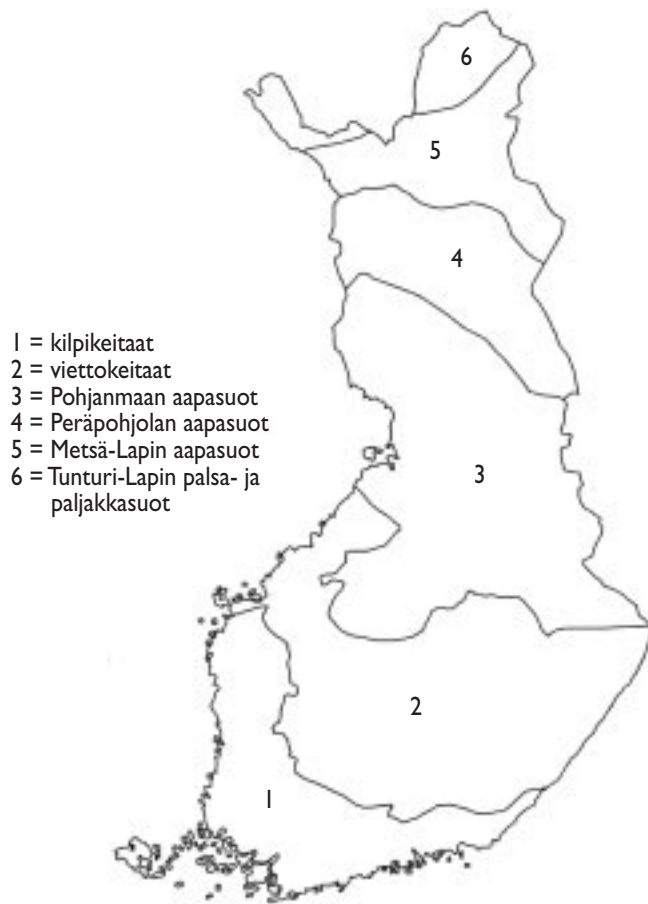

- Luonnonpuistot
- Kansallispuistot
- Kansallispuistot (sisältävät vesialueita)
- Erämaa-alueet
- Soidensuojelualueet
- Yksityiset suojelualueet
- Muut suojelualueet
- Vanhojen metsien suojeluohjelma
- Soidensuojeluohjelma

Kuva 2. Tarkastelussa mukana olleet yli 500 hehtaarin laajuiset suojelualueet ja suojeluohjelmien kohteet (ks. Heikkinen ym. 1999). Kartassa metsäkasvillisuusvyöhykkeiden ja niiden osa-alueiden rajat.

Liitteen taulukossa 1 on esitetty metsäkasvillisuusvyöhykkeittäin suojelualueiden ja ei-suojeltujen alueiden otoskoot jaoteltuna maaluokittain sekä taulukossa 2 otoskoot suokasvillisuusvyöhykkeittäin jaoteltuna soihin ja kivennäismaihin. Suojelualueiden otoskoot ovat pienimmät hemi- ja eteläborealisella vyöhykkeellä, missä suojelualueverkko on harva, sekä Tunturi-Lapissa, missä koealaverkko puolestaan on harva (liite, taulukko 1). Tunturi-Lapissa otoskoko on pieni sekä suojelualueilla että ei-suojelluilla alueilla (liite, taulukot 1 ja 2).

VMI:n perusteella laskettuja maapinta-aloja verrattiin Suomen ympäristökeskuksessa käytössä olevaan maankäyttö- ja puustotulkinnan paikkatietojärjestelmään. Maankäyttö- ja puustotulkinta on Maanmittauslaitoksen tuottama rasterimuotoinen (25 x 25 m) tietokanta koko Suomesta (Vuorela 1995). Maankäyttö- ja puustotulkinnassa on määritelty satelliittikuvien, maastotietojen ja numeeristen karttatietojen avulla jokaiselle maanpinnan 25 m x 25 m ruudulle luokka maanpinnan ja puuston mukaan.

Kuva 3. Suokasvillisuuden vyöhykejako Ruuhijärven (1988) mukaan.

Tulokset

3.1 Metsäkasvillisuusvyöhykkeet

3.1.1 Maa-ala ja maaluokat

VMI8:n perusteella laskettiin eri metsäkasvillisuusvyöhykkeiden maa-ala sekä kussakin vyöhykkeessä sijaitsevien suojelualueiden pinta-alat. Näitä pinta-aloja verrattiin Suomen ympäristökeskuksessa käytössä olevan maankäyttö- ja puustotulkinnan (MAPU) maaluokkien antamaan pinta-alaan. Liitteen taulukossa 3 on eritelty eri vyöhykkeet ja lisäksi pohjoisboreaalisen vyöhykkeen eri osa-alueet. Vyöhykkeiden kokonaisuus-ala ei eronnut VMI:n ja MAPU:n välillä. Myös suojelualueiden pinta-alat olivat hyvin samankaltaisia VMI:ssä ja MAPU:ssa. VMI:n mukaan suojelualueiden maa-ala pohjoisboreaalisen vyöhykkeen Metsä-Lapin ja Tunturi-Lapin osa-alueilla oli kuitenkin runsaat 1400 km² suurempi kuin MAPU:n perusteella, minkä seurauksena myös suojelualueiden kokonaisuus-ala Suomessa oli VMI:n perusteella noin 1600 km² suurempi.

Eri maaluokkien pinta-ala ja osuus metsäkasvillisuusvyöhykkeiden osa-alueittain on esitetty liitteen taulukossa 4. Metsämaasta (200 498 km²) sijaitsi hemiboreaalisen vyöhykkeellä noin 3 %, eteläboreaalisen 36 %, keskiboreaalisen 37 % ja pohjoisboreaalisen 24 %. Metsämaan osuus koko maa-alasta oli selvästi suurempi eteläboreaalisen (73 %) ja keskiboreaalisen (72 %) vyöhykkeellä kuin hemiboreaalisen (54 %) ja pohjoisboreaalisen (53 %) vyöhykkeellä.

Kitu- ja joutomaan osuus koko maa-alasta oli pienin eteläboreaalisen (2 ja 1 %) ja suurin pohjoisboreaalisen vyöhykkeellä (20 ja 24 %). Kitumaasta 61 % sijaitsi pohjoisboreaalisen vyöhykkeellä ja 29 % keskiboreaalisen vyöhykkeellä ja vastaavasti joutomaasta 72 % pohjoisboreaalisen ja 21 % keskiboreaalisen vyöhykkeellä.

Suojelualueiden maapinta-alasta noin 31 % oli metsämaata, 23 % kitumaata ja 46 % joutomaata (liite, taulukko 5). Metsämaan osuus suojelualueiden maa-alasta oli hemiboreaalisen vyöhykkeellä noin 40 %, eteläboreaalisen 60 %, keskiboreaalisen 43 % ja pohjoisboreaalisen 28 %. Kitumaan osuus vaihteli eteläboreaalisen noin 12 %:sta pohjoisboreaalisen noin 23 %:iin. Joutomaan osuus oli suuri kaikilla vyöhykkeillä, ja se vaihteli eteläboreaalisen noin 25 %:sta pohjoisboreaalisen noin 48 %:iin. Kaikilla vyöhykkeillä metsämaan osuus suojelualueilla oli selvästi pienempi ja kitu- ja joutomaan suurempi kuin ko. vyöhykkeillä keskimäärin. Suojellun metsämaan pinta-alan suurimmat suhteelliset keskivirheet (keskivirhe/pinta-ala*100) olivat hemiboreaalisen vyöhykkeellä (35 %) ja Tunturi-Lapissa (50 %), suojellun kitumaan hemiboreaalisen vyöhykkeellä (39 %) ja eteläboreaalisen vuokkovyöhykkeellä (40 %) ja suojellun joutomaan eteläboreaalisen Järvi-Suomessa (40 %). Suuri keskivirhe on seurausta otoskoon pienuudesta ko. vyöhykkeillä. Suojellun kokonaisuus-alan keskivirhe oli 1308 km², joten 95 %:n luottamusväli suojellulle maa-alalle oli 34 573±2564 km². Suojellulle metsämaalle 95 %:n luottamusväli oli 10 690±1276 km².

Koko maa-alasta sijaitsi suojelualueilla noin 11 %, metsämaasta noin 5 %, kitumaasta 27 % ja joutomaasta 51 % (liite, taulukko 6). Metsä- ja kitumaiden yhteisalasta 8 % sijaitsi suojelualueilla. Suojelualueiden metsämaan osuus koko metsä-

maasta oli hemiboreaalaisella vyöhykkeellä 1,6 %, alle 1 % eteläboreaalaisella, runsaat 2 % keskiboreaalaisella ja noin 17 % pohjoisboreaalaisella vyöhykkeellä. Pohjoisboreaalaisella vyöhykkeellä oli 78 % suojelualueiden metsämaasta (liite, taulukko 5). Puolet suojelualueiden metsämaasta, 70 % kitumaasta ja 80 % joutomaasta sijaitsi Metsä- ja Tunturi-Lapissa. Metsä-Lapissa suojelualueiden metsämaan osuus oli noin 40 % koko metsämaasta. Eri vyöhykkeiden suojeltujen kitumaiden osuus kitumaiden kokonaisalasta vaihteli eteläboreaalisen vyöhykkeen noin 5 %:sta pohjoisboreaalisen noin 38 %:iin. Joutomaan suojeluprosentti oli kaikkein korkein vaihdellen eteläboreaalisen vyöhykkeen noin 17 %:sta pohjoisboreaalisen noin 62 %:iin. Tunturi-Lapissa yli 90 % joutomaasta sijaitsi suojelualueilla.

3.1.2 Suot ja kivennäismaat

Suojelualueiden kokonaisalasta 32 % oli soita ja 68 % kivennäismaita (liite, taulukko 7). Metsätalouden maasta koko Suomessa soita on 34 % ja kivennäismaita 65 %. Soiden kokonaisalasta on suojeltu noin 12 % ja kivennäismaiden kokonaisalasta noin 14 %. Soiden suojeluprosentti oli kivennäismaiden vastaavaa korkeampi hemi-, etelä- ja keskiboreaalaisella vyöhykkeellä. Sekä soiden että kivennäismaiden suojeluprosentit olivat pienimmät eteläboreaalaisella vyöhykkeellä.

Suojelualueilla oli korpia noin 5 % sekä rämeitä ja avosoitaa noin 15 % näiden suotyyppien kokonaisalasta (liite, taulukko 8). Suojeltujen korprien osuus oli pienin eteläboreaalaisella vyöhykkeellä, missä vain 0,4 % korpista oli suojelualueilla. Myös keskiboreaalaisella vyöhykkeellä korprien suojeluprosentti oli alhainen, 3 %. Pohjoisboreaalisen vyöhykkeen korpista 17 % sijaitsi suojelualueilla. Rämeiden ja avosoiden suojeluprosentti vaihteli eteläboreaalisen vyöhykkeen vajaan 5:stä pohjoisboreaalisen noin 27:ään.

3.1.3 Metsämaan metsien puulajivaltaisuus ja ikärakenne

Suojelualueiden metsämaan metsät olivat keskimäärin kuusivaltaisempia kuin ei-suojelluilla alueilla (liite, taulukko 9). Mäntyvaltaisten metsien osuus suojelualueilla oli keski- ja pohjoisboreaalaisella vyöhykkeellä pienempi kuin ko. vyöhykkeellä keskimäärin. Erityisesti keskiboreaalisen Pohjois-Karjalan–Kainuun sekä pohjoisboreaalisen Kainuun–Kuusamon ja Peräpohjolan osa-alueilla kuusivaltaisten metsien osuus suojelualueilla on suuri ja ero ei-suojeltujen metsien valtapuuston puulajijakaumaan kaikkein suurin. Hemi- ja eteläboreaalisen vyöhykkeen suojelualueilla sen sijaan kuusivaltaisten metsien osuus oli pienempi kuin ko. vyöhykkeellä keskimäärin. Lehtipuuvalltaisten metsien osuus suojelualueilla oli selvästi suurempi kuin ei-suojelluilla alueilla hemiboreaalaisella vyöhykkeellä ja eteläboreaalisen vuokkovyöhykkeessä. Keskimääräistä vähemmän lehtimetsiä oli suojelualueilla keskiboreaalisen Pohjois-Karjalan–Kainuun sekä pohjoisboreaalisen Kainuun–Kuusamon osavyöhykkeissä. Keski- ja pohjoisboreaalaisella vyöhykkeellä myös puustoltaan yli 140-vuotiaissa metsissä kuusivaltaisten metsien osuus suojelualueilla oli suurempi ja mäntyvaltaisten pienempi kuin ei-suojelluilla alueilla (liite, taulukko 10).

Suojelualueiden metsämaan metsistä 65 % oli puustoltaan yli 100-vuotiaita ja 28 % yli 200-vuotiaita (liite, taulukko 11). 42 % kaikista puustoltaan yli 200-vuotiaista (yhteensä 7157 km²) ja 31 % yli 140-vuotiaista metsistä (yhteensä 18 250 km²) sijaitsi suojelualueilla. Hemi- ja eteläboreaalaisella vyöhykkeellä suojelualueilla ei ollut yhtään koealaa yli 200-vuotiaassa metsässä. Yli 200-vuotiaiden metsien osuus hemi- ja eteläboreaalaisella vyöhykkeen metsämaasta oli yhteensä 0,04 % (32 km²). 57 % (208 km²) keskiboreaalisen vyöhykkeen ja 41 % (2781 km²) pohjoisboreali-

sen vyöhykkeen yli 200-vuotiaista metsistä oli suojelualueilla. Puustoltaan yli 140-vuotiaista metsistä suojelualueilla oli hemi- ja eteläboreaalaisella vyöhykkeellä yhteensä 3 %, keskiboreaalaisella 22 % ja pohjoisboreaalaisella 36 %. Kaikista yli 140-vuotiaista metsistä 77 % sijaitsi pohjoisboreaalaisella ja 18 % keskiboreaalaisella vyöhykkeellä.

Puuntuotannon kannalta haitallisten tuhojen osuuden perusteella pyrittiin arvioimaan luonnontilaisen tai luonnontilaisen kaltaisen metsän alaa (liite, taulukot 12, 13 ja 14). Tarkasteltavat tuholuokat metsämaalla olivat: kuviolla pystykuolleita puita, kaatuneita tai katkenneita puita, lahoja eläviä pystypuita tai monituhon, jolloin on havaittavissa monia eri tuhoja. Edellä mainittuja tuhoja havaittiin suojelualueiden metsämaalla 51 %:lla ja ei-suojelluilla alueilla 12 %:lla metsämaan metsistä (liite, taulukko 12). Tuhojen osuus oli kaikilla osavyöhykkeillä suurempi suojelualueilla kuin ei-suojelluilla alueilla. Puustoltaan yli 140-vuotiaissa metsissä (siemen- ja suojuuspuumetsiköt poistettu tarkastelusta) tuhoja oli 72 %:lla suojelualueiden ja 45 %:lla ei-suojeltujen alueiden metsistä (liite, taulukko 13). 53 %:lla kaikista yli 140-vuotiaista metsistä havaittiin edellä mainittuja tuhoja. 'Tuhometsien' osuudessa oli kuitenkin selvä ero eri vyöhykkeiden välillä: hemi- ja eteläboreaalaisilla vyöhykkeillä yhteensä vain 16 %, keskiboreaalaisella vyöhykkeellä 37 % ja pohjoisboreaalaisella vyöhykkeellä 60 % puustoltaan yli 140-vuotiaista metsistä sisälsi edellä mainittuja tuhoja. Yli 140-vuotiaista metsistä, joissa havaittiin tuhoja, 42 % sijaitsi suojelualueilla. Hemi- ja eteläboreaalaisella vyöhykkeellä yli 140-vuotiaista 'tuhometsistä' oli kuitenkin yhteensä vain 12 % suojelualueilla, kun keskiboreaalaisella vastaava osuus oli 39 % ja pohjoisboreaalaisella 43 %. Suojelualueiden alle 40-vuotiaista metsistä tuhoja havaittiin 13 %:lla ja kaikista alle 40-vuotiaista 5 %:lla (liite, taulukko 14). Suojelualueiden metsämaasta alle 40-vuotiaat 'tuhometsät' käsittivät 0,8 %.

3.1.4 Kitumaat

Suojelualueiden kitumaista 34 % oli soita ja 66 % kivennäismaita, kun taas ei-suojeltujen alueiden kitumaista soita oli 82 % ja kivennäismaita 18 % (liite, taulukko 15). Metsä-Lapin eteläpuolisista kitumaista 66 % oli rämeitä. Kitumaiden soita kuului suojelualueisiin 13 % ja kivennäismaista 56 %.

Suojelualueiden kitumaista 46 % oli hieskoivuvaltaisia ja 44 % mäntyvaltaisia (liite, taulukko 16). Hemi-, etelä- ja keskiboreaalaisella vyöhykkeellä suojelualueiden kitumaista yhteensä 89 % oli mäntyvaltaisia. Hieskoivuvaltaiset alueet olivat suurimmaksi osaksi Metsä- ja Tunturi-Lapin tunturikoivikoita. Kaikista kitumaista 71 % oli mäntyvaltaisia ja 21 % hieskoivuvaltaisia. Mäntyvaltaisista kitumaista 16 % ja hieskoivuvaltaisista kitumaista 58 % sijaitsi suojelualueilla. Noin 70 % suojelualueiden kitumaista oli rämeitä tai tunturikoivikoita.

3.1.5 Kivennäismaiden kasvupaikkatyypit

Metsämaan kankaita (kivennäismaita) oli suojelualueilla runsaat 6 % metsämaan kivennäismaiden kokonaisalasta (liite, taulukko 17). Suojelualueiden metsämaan kokonaisalasta 90 % oli kivennäismaita. Suojelualueiden lehtojen osuus koko maan lehdoista (Ahvenanmaa poisluettuna 1510 km²) oli vain 1,1 %, ja lehtomaisista kankaista (kokonaisala 22 345 km²) suojelualueilla oli vain 0,9 %. 95 %:n luottamusväli suojeltujen lehtojen pinta-alalle oli 16±16 km² ja lehtomaisille kankaille 205±66 km². Kuivia kankaita suojelualueilla oli metsämaan kankaiden kasvupaikkatyypeistä eniten, 13 % koko maan kuivista kankaista. Kalliomaita suojelualueilla oli noin 5 % niiden kokonaisalasta. Eteläboreaalisen vyöhykkeen suojelualueil-

la kuivia kankaita oli noin 4 % ja metsämaan kalliomaita noin 3 % ko. kasvupaikkatyyppien koko vyöhykkeen alasta, kun sen sijaan muita metsätyyppijä ko. vyöhykkeen suojelualueilla oli alle 1 %. Karukkokankaita, joiden kokonaisala oli 168 km² (0,1 % kankaiden kokonaisalasta), ei havaittu suojelualueiden koealoilla lainkaan. Karukkokankaiden kokonaisalasta 55 % sijaitsi keskiboreaalisen vyöhykkeen Pohjanmaan osa-alueella.

Suojelualueiden kitumaiden kivennäismaat olivat kalliomaita tai hietikoita hemi-, etelä- ja keskiboreaalisen vyöhykkeellä. Pohjoisboreaalisen vyöhykkeellä 91 % suojeltujen kitumaiden kivennäismaista oli lakialueita. Metsä- ja kitumaan kalliomaita/hietikoita oli suojelualueilla yhteensä 13 % niiden kokonaisalasta. Hemiboreaalisen vyöhykkeellä näitä alueita oli suojelualueilla 3,5 %, etelä- ja keskiboreaalisen vyöhykkeellä 2 % ja pohjoisboreaalisen vyöhykkeellä 44 % ko. vyöhykkeen metsä- ja kitumaan kalliomaiden/hietikoiden kokonaisalasta.

Tunturikankaiden suojeluaste on kaikkein korkein. Peräti 94 % joutomaan kivennäismaiden lakialueista sijaitsee suojelualueilla. Suojeltujen joutomaan kivennäismaiden lakialueiden kokonaisala, 8336 km², on lähes neljännes (24 %) suojelualueiden kokonaismaa-alasta.

3.1.6 Soiden kasvupaikkatyyppit

Metsämaan korpia oli suojelualueilla 2,5 % näiden korprien kokonaisalasta (liite, taulukko 18), kun kaikkia (myös kitu- ja joutomaan) korpia oli suojelualueilla 5 % niiden kokonaisalasta (liite, taulukko 19, ks. myös taulukko 8). Kaikista korprien kasvupaikkatyypeistä oli suojelualueilla hemi- ja eteläboreaalisen vyöhykkeen alueella alle 2 %. Lehto- ja lettokorpia (kasvupaikkatyyppi 1) ei havaittu hemi-, etelä- ja keskiboreaalisen vyöhykkeen suojelualueilla lainkaan. Kaikki suojelualueiden lehto- ja lettokorvet sijaitsivat Kainuun–Kuusamon ja Peräpohjolan alueella (liite, taulukko 19). Näillä osavyöhykkeillä oli 24 % koko maan lehto- ja lettokorvista (kokonaisala 719 km²). Karuimpia korpia (kasvupaikkatyyppi 4) oli suojelualueilla suhteellisesti eniten, yli 10 % niiden kokonaisalasta. Korprien suojeluprosentti oli suuri sekä Metsä-Lapissa (31 % korvista suojelualueilla) että Kainuun–Kuusamon alueella (22 %). Otokoot korprien eri kasvupaikkatyypeille ovat kuitenkin pieniä, joten suhteelliset keskivirheet ovat varsin suuret (liite, taulukko 19).

Metsämaan rämeistä oli koko maassa suojelualueilla 2 % (liite, taulukko 20), kitumaan rämeistä noin 12 % (liite, taulukko 21) ja kaikista rämeistä 7,5 % (liite, taulukko 22). Suojelualueilla metsämaan rämeistä oli eteläboreaalisen vyöhykkeellä vain 1,4 %, keskiboreaalisen vyöhykkeellä vain 1,5 % ja pohjoisboreaalisen vyöhykkeellä 4,5 % (liite, taulukko 20). Kitumaan rämeistä oli suojelualueilla selvästi enemmän: eteläboreaalisen vyöhykkeellä 9 %, keskiboreaalisen vyöhykkeellä 10 % ja pohjoisboreaalisen vyöhykkeellä 14 % (liite, taulukko 21). Lettorämeitä (kasvupaikkatyyppi 1) oli suojelualueilla noin 14 % ja ruohoisia rämeitä (kasvupaikkatyyppi 2) noin 13 % niiden kokonaisalasta eli enemmän kuin rämeitä keskimäärin suojelualueilla (liite, taulukko 22). Suojelualueiden lettorämeiden ja ruohoisten rämeiden suhteelliset keskivirheet olivat kuitenkin rämeiden kasvupaikkatyypeistä suurimmat.

3.2 Suokasvillisuusvyöhykkeet

3.2.1 Soiden päätyypit

Soiden esiintymistä suojelualueverkossa on tarkasteltu myös suokasvillisuusvyöhykejaon perusteella. Keidassuovyöhykkeellä soiden osuus metsätalouden maasta oli keskimäärin 25 % ja aapasuovyöhykkeellä 40 % (liite, taulukko 23). Suurimmillaan soiden osuus oli Pohjanmaan aapasuovyöhykkeellä (48 %) ja pienimmillään Tunturi-Lapin palsa- ja paljakkasuovyöhykkeellä (19 %). Lähes puolet (45 %) kaikista soista sijaitsi Pohjanmaan aapasuovyöhykkeellä, jossa oli 51 % kaikista rämeistä, 38 % korvista ja 34 % avosoista. Keidassuovyöhykkeellä oli korvista 45 %, rämeistä 28 % ja avosoista 8 %. Soista 29 % sijaitsi keidassuovyöhykkeellä.

Keidassuovyöhykkeen soista oli ojitettu 75 % ja Pohjanmaan aapasuovyöhykkeen soista 62 % (liite, taulukko 24). Metsä- ja Tunturi-Lapin suot olivat suurimmaksi osaksi ojittamattomia. Keidassuovyöhykkeellä rämeitä ja avosoita on ojitettu (72 %) lähes yhtä paljon kuin korpia (78 %). Pohjanmaan aapasuovyöhykkeellä ojitettuja korprien osuus oli suurempi (72 %) kuin ojitettujen rämeiden ja avosoiden (59 %). Kaikista korvista kaksi kolmasosaa (66 %) ja rämeistä ja avosoista noin puolet (48 %) on ojitettuja. On kuitenkin huomattava, että osa alunperin ohutturpeisista soista (yleisimmin korpia) on ojituksen myötä muuttunut niin paljon, että tulee nykyisissä inventoinneissa kirjatuksi kivennäismaana. Näin ollen erityisesti ojitettujen korprien osuus on todellisuudessa edellä esitettyä 66 %:ia suurempi.

Suojelualueilla sijaitsi 36 % koko maan avosoista, 7,5 % rämeistä ja 5 % korvista (liite, taulukko 25, ks. myös taulukot 8, 19 ja 22). Suojelualueiden soista 56 % oli avosoita, 34 % rämeitä ja 10 % korpia. Keidassuovyöhykkeen soista 3,5 % ja aapasuovyöhykkeen soista 16 % sijaitsi suojelualueilla. Keidassuovyöhykkeen korvista oli suojelualueilla vain 0,5 % (liite, taulukko 25). Suojelualueiden suotyyppien pinta-alan suurimmat suhteelliset keskivirheet olivat keidassuovyöhykkeellä ja Tunturi-Lapissa, missä otoskoot olivat pienimmät (liite, taulukko 25). Jäljellä olevista ojittamattomista soista 25 % oli suojelualueilla (liite, taulukko 26). Suojelualueiden soista 96 % oli ojittamattomia. Keidassuovyöhykkeellä 80 % ja aapasuovyöhykkeellä 98 % suojelualueiden soista oli ojittamattomia.

3.2.2 Soiden kasvupaikkatyypit

Karuimpia korpia (puolukka- ja pallosarakorvet ja osa kangaskorvista, kasvupaikkatyyppi 4) on suojeltu korprien kasvupaikkatyypeistä suhteellisesti eniten (liite, taulukko 27, ks. myös taulukko 19). Kilpi- ja viettokeitaiden vyöhykkeissä kaikkien korprien kasvupaikkatyyppien osuus suojelualueilla oli alle 2 % tyyppien kokonaisalasta ko. vyöhykkeillä (liite, taulukko 27A). VMI-koaloilla ei suojelualueilla havaittu keidassuovyöhykkeessä lehto- tai lettokorpia (kasvupaikkatyyppi 1). Aapasuovyöhykkeen lehto- tai lettokorvista 6,7 % sijaitsi suojelualueilla (liite, taulukko 27A). Metsä-Lapin aapasuovyöhykkeen suojelualueilla sijaitsevilla koaloilla ei havaittu lehto- tai lettokorpia.

Rämeiden kasvupaikkatyypeistä suojeltujen piensaraisten ja puolukkaisten soiden (kasvupaikkatyyppi 4) osuus oli kaikkein pienin, noin 5 % kaikista ja 15 % tämän kasvupaikkatyyppin ojittamattomista rämeistä (liite, taulukko 28). Lettorämeitä (kasvupaikkatyyppi 1) ei havaittu keidassuovyöhykkeen suojelualueilla. Ruohoisia rämeitä (kasvupaikkatyyppi 2) oli keidassuovyöhykkeellä suojeltu 3,8 % niiden kokonaisalasta (11,6 % ojittamattomista ruohoisista rämeistä). Keidassuovyöhykkeellä ja Pohjanmaan aapasuovyöhykkeellä karujen rahkarämeiden (kasvupaikkatyyppi 6) suojeluprosentti oli rämeiden kasvupaikkatyypeistä kor-

kein, Peräpohjolan ja Metsä-Lapin aapasoilla lettorämeiden (liite, taulukko 28). Keidassuovyöhykkeellä rahkarämeitä oli suojeltu 12 %, muita rämeiden kasvupaikkatyyppijä alle 5 % (liite, taulukko 28A).

Avosoista suojeltujen lettojen (kasvupaikkatyyppi 1) osuus oli kaikkein suurin, (liite, taulukko 29). Tosin suojelualueiden avosoiden letoista 76 % sijaitsi Tunturi-Lapin palsa- ja paljakkasuovyöhykkeellä, missä kaikista avosoiden letoista sijaitsi 40 %. Keidassuovyöhykkeen suojelualueilla yhtään koealaa ei ollut avosuoretolla. Keidassuovyöhykkeellä ruohoisista nevoista (kasvupaikkatyyppi 2) vain 2,4 % sijaitsi suojelualueilla, kun muista nevatyypeistä (kasvupaikkatyyppit 3–6) keidassuovyöhykkeellä suojelualueilla oli 20–40 % (liite, taulukko 29).

Kaikista kasvupaikkatyyppin 1 soista (lehto- ja lettokorvet, lettorämeet, rimpi-letot, varsinaiset letot) 16 % sijaitsi suojelualueilla; ojittamattomista letoista ja lehtokorvista kuitenkin 28 %. Keidassuovyöhykkeen suojelualueiden koealoilla ei havaittu lettoja tai lehtokorpija lainkaan.

Korpien kokonaisalasta (22 900 km²) 86 % sijaitsi metsämaalla. Ojittamattomista metsämaan korvista (yhteensä 5006 km²) 16 % oli puustoltaan yli 140-vuotiaita. Kaikista metsämaan korvista ojittamattomia, puustoltaan yli 140-vuotiaita oli 4 %. Näistä korvista noin kolmannes sijaitsi suojelualueilla (liite, taulukko 30). Keidassuovyöhykkeellä vain 0,5 % metsämaan korpien kokonaisalasta oli ojittamattomia, puustoltaan yli 140-vuotiaita. Metsä-Lapin aapasuovyöhykkeellä vastaava osuus oli 61 % metsämaan korpien kokonaisalasta. Metsä-Lapin aapasuovyöhykkeellä metsämaan korpien osuus kaikista korvista oli kuitenkin vain 25 %.

Tulosten tarkastelu

4.1 Aineiston kattavuus ja vertailu muihin selvityksiin

VMI:n perusteella laskettu suojelualueiden pinta-ala oli noin 5 % (1600 km²) suurempi kuin Suomen ympäristökeskuksessa käytössä olevassa maankäyttö- ja puustotulkinnassa, vaikka digitoitu suojelualueaineisto oli sama molemmissa vertailuissa. Suurin osa tästä erosta (1400 km²) kertyy Metsä- ja Tunturi-Lapista, missä myös VMI:n koealaverkko on selvästi harvempi kuin muualla. Maankäyttö- ja puustotulkinnasta saatu suojelualueiden kokonaismaa-ala jää VMI:stä laskettuun suojellun maa-alan keskivirheen rajaamaan 68 %:n luottamusväliin Metsä- ja Tunturi-Lapissa ja 95 %:n luottamusväliin koko maassa. Lisäksi maankäyttö- ja puustotulkinnan tiedoissa on havaittu puutteita, erityisesti pienvesien luokittumisessa. Tulkinnasta saatu maapinta-alaestimaatti on 1,5 % pienempi kuin Maanmittauslaitoksen virallisista kunnittaisista maapinta-aloista johdettu maa-ala Tunturi- ja Metsä-Lapissa. Tämä ero selittää myös osan VMI:ssä ja maankäyttö- ja puustotulkinnassa saatujen suojelualueiden maapinta-alaestimaattien eroista.

Suojelualueiden pinta-aloja selvittäneen työryhmän (Suojelupinta-alaprojekti 1999) mukaan lakisäätteisten luonnonsuojelualueiden ja suojelualueiden, joilla varovaiset hakkuut on sallittu, kokonaisala on 34 752 km². VMI:n perusteella suojelualueiden kokonaisala (\pm keskivirhe) oli 34 573 \pm 1308 km². Suojelutyöryhmän tarkastelussa oli kuitenkin mukana alueryhmiä, jotka eivät sisältyneet VMI-tarkasteluun. Suurimmat näistä ryhmistä olivat rantojensuojeluohjelma sekä Natura 2000-ohjelman luonnonsuojelulain mukaan perustettavat uudet alueet, joiden yhteisala on noin 2000 km² (Suojelupinta-alaprojekti 1999).

Suojelupinta-aloja selvittänyt työryhmä laski maaluokkien pinta-alat Metsähallitukselta ja muilta metsänomistajilta, kuten Metsäntutkimuslaitokselta, saadun kuviotiedon perusteella. Tämän tiedon perusteella suojellun metsämaan kokonaisala oli 8844 km², kitumaan 8550 km² ja joutomaan 17 358 km². Näin ollen suojellun metsämaan kokonaisala oli 1850 km² pienempi, kitumaan 660 km² suurempi ja joutomaan 1560 km² suurempi kuin VMI-tarkastelussa. Lisäksi on huomattava, että tähän selvitykseen sisältyi alueita, jotka eivät olleet mukana VMI-tarkastelussa. Suhteellisesti selvästi suurin ero on metsämaan pinta-alassa. Tämä ero johtuu todennäköisesti siitä, että metsämaahan on tulkittu erilaisia alueita VMI:ssä ja Metsähallituksen kuvioinnissa, sillä suojellun metsämaan keskivirhe VMI:ssä on vain 651 km². Suurin ero suojelualueiden metsämaan pinta-alassa VMI:n ja Metsähallituksen välillä on nimenomaan Pohjois-Lapissa, mistä Metsähallituksen tiedot ovat toistaiseksi kaikkein epätarkimmat ja VMI:n koealaverkko harva. Metsähallituksen Ylä-Lapin luontokartoituksen valmistuttua tämän alueen tiedot tarkentuvat nykyisestä. Eroja VMI:n tuloksiin on odotettavissa jatkossakin, sillä kuvioittaisella arvioinnilla ei yleensä päästä suuralueilla yhtä hyvään tarkkuuteen kuin koealainventoinnilla.

Rantojensuojeluohjelma ei ollut mukana VMI-tarkastelussa, koska ohjelman toteutustapa vaihtelee suuresti. Osasta rantojensuojeluohjelman kohteita on kuitenkin tarkoitus perustaa luonnonsuojelualueita. Rantojensuojeluohjelman kohteita on eniten eteläboreaalisen vyöhykkeen Järvi-Suomessa. Metsähallituksen kuviotietojärjestelmän mukaan Metsähallituksen hallinnassa (syksy 1999) on ran-

tojensuojeluohjelman kohteiden maa-alasta 336 km² (Inarinjärven luonnonhoito- metsä ei ole tässä pinta-alassa mukana), josta Järvi-Suomessa yli puolet, 198 km². Metsämaata näistä alueista on 77 %, loput on kitu- ja joutomaata ja 10 % vielä luokittelematonta. Suuresta osasta näistä alueista on tarkoitus myöhemmin perustaa suojelualue (Rantojensuojeluohjelman selvitystyöryhmä 1995). Mikäli rantojensuojeluohjelman Metsähallituksen hallinnassa olevat alueet otetaan mukaan, koko maa-alueesta on Järvi-Suomessa suojeltu 1,3 % (tässä tarkastelussa 1,0 %, ks. liite, taulukko 6), metsätalousmaasta 1,6 % (1,2 %) ja metsämaasta 1,2 % (0,8 %). Koko eteläboreaalisen vyöhykkeen osalta vastaavat luvut olisivat: koko maa-alueesta suojeltu 1,1 % (tässä tarkastelussa 0,9 %), metsätalousmaasta 1,4 % (1,1 %) ja metsämaasta 1,0 % (0,7 %).

Erämaa-alueita, jotka sijaitsevat pohjoisboreaalisen vyöhykkeen Metsä- ja Tunturi-Lapissa, on tässä työssä tarkasteltu kokonaisuutena. Osalla alueista hakkuut ovat kuitenkin sallittuja ns. luonnonmukaisesti hoidettavalla metsäalueella. Nämä alueet vahvistetaan erämaan hoito- ja käyttösuunnitelman valmistuessa. Alustavat rajaukset luonnonmukaisesti hakattaville alueille on esitetty Erämaakomitean mietinnössä (1988). Luonnonmukaisesti hakattavia alueita on kaikkiaan viidellä erämaa-alueella: Pulju, Vätsäri, Hammastunturi, Kemihaara ja Tuntsa. Näistä kahdelle alueelle hoito- ja käyttösuunnitelma on valmistunut (Hammastunturi, Kemihaara; Metsähallitus 1996, 1999). Hammastunturin alueella luonnonmukaisesti hoidettavien metsämaiden kokonaisala on 158 km² ja kitumaiden 22 km² sekä Kemihaaran alueella vastaavasti hoidettavien metsämaiden pinta-ala 78 km² ja kitumaiden 19 km². Erämaakomitean ehdotuksessa luonnonmukaisesti hakattavia metsä- ja kitumaita oli Puljun erämaa-alueella 45 ja 15 km², Vätsäriin alueella 115 ja 18 km² sekä Tuntsan alueella 16 ja 2 km². Tämän hetkisen tiedon perusteella luonnonmukaisesti hakattavien alueiden metsämaiden kokonaisala on 412 km² ja kitumaiden 76 km² sekä kokonaismaa-ala 630 km². Hakattavia metsämaita erämaa-alueilla on noin 8 % Metsä- ja Tunturi-Lapin suojelualueiden VMI:n perusteella lasketusta metsämaan kokonaisalasta (5299 km², ks. liite, taulukko 5).

4.2 Suojelualueverkon edustavuus

Tarkasteltaessa maamme suojelualueverkkoa nousee esille kaksi keskeistä tekijää: (1) suojelualueet ovat keskittyneet Pohjois-Suomeen, (2) metsämaan suojeluaste on vähäinen verrattuna kitu- ja joutomaiden suojeluasteeseen. Koska suojelualueet ovat jakautuneet alueellisesti epätasaisesti, koko maan keskiarvot esim. suojeltujen metsien tai soiden osuudesta kuvaavat varsin huonosti keskimääräistä suojelualueiden osuutta suurimmassa osassa maata. Esimerkiksi soita on suojelualueilla 12 % soiden kokonaisalasta, mutta eri metsäkasvillisuusvyöhykkeiden osalla suojeltujen soiden osuus vaihtelee 2,5 prosentista 85 prosenttiin ja eri suokasvillisuusvyöhykkeillä 2,7 prosentista 79 prosenttiin. Näin ollen tutkittaessa eri luontotyyppien keskimääräistä osuutta suojelualueilla on syytä aina pitää mielessä näiden osuuksien suuri vaihtelu maan eri osissa. Lajistossamme tapahtuu suuria muutoksia sekä etelä-pohjoinen- että länsi-itägradientilla, joten laajakaan suojelualueverkko Pohjois-Suomessa ei voi turvata niiden lajien säilymistä, joiden päälevinneisyysalue on Etelä-Suomessa.

Eri maaluokkien ja habitaattityyppien suojeluastetta tarkasteltaessa on tärkeää huomata, että maaluokkien pinta-alassa on tapahtunut huomattavia muutoksia viimeisten 40 vuoden aikana, lähinnä soiden ojituksista johtuen. Kun verrataan valtakunnan metsien 3. inventointia (VMI3, 1951–53) tässä työssä käytettyyn VMI8:een, havaitaan, että metsätalousmaan pinta-ala on pysynyt samansuuruisena, mutta metsämaan pinta-ala on kasvanut ja kitu- ja joutomaan vastaavasti vähentynyt. VMI3:n mukaan Suomessa oli 1951–53 yhteensä 173 520 km² kasvul-

lista metsämaata, 45 220 km² huonokasvuista metsämaata ja 44 410 km² joutomaata, kun nykyisin metsämaan pinta-ala on 200 320 km², kitumaan 29 710 km² ja joutomaan 31 230 km² (Metsäntutkimuslaitos 1997). On huomattava, että VMI3:ssa käytetty metsämaan käsite ei täysin vastaa nykyistä metsämaan käsitettä, vaan osa silloisesta huonokasvuisesta metsämaasta sisältyy nykyiseen metsämaahan (Kuusela & Salminen 1991). Myös soiden ala on vähentynyt, VMI3:n mukaan Suomessa oli soita 97 420 km² (Paavilainen & Tiihonen 1988), mutta VMI8:n perusteella 89 360 km². Soiden väheneminen johtuu osittain siitä, että ohutturpeiset korvet ja rämeet ovat ojituksen seurauksena muuttuneet kivennäismaiksi. Suoalaa ovat vähentäneet myös tekoaltaat, pellonraivaus, turpeennosto sekä muut maaluokkasiirtymät (Paavilainen & Tiihonen 1988). Suojelualueisiin ja -ohjelmiin kuuluvilla alueilla ei ole todennäköisesti tapahtunut suuria maaluokkasiirtymiä, sillä vain vajaa 4 % suojelualueiden soista on ojitettu. Jos nykyisten suojelualueiden pinta-ala suhteutettaisiin 50-luvun alun aikaisiin maaluokkien aloihin, suojellun metsämaan osuus olisi hieman korkeampi kuin nykyisiin maaluokkien aloihin suhteutettaessa. Vastaavasti kitu- ja joutomaalla suojellun maan osuus olisi pienempi. Suojelualueiden ulkopuolella korpien ja avosoiden ala on pienentynyt ojituksen ja ihmisen muun toiminnan seurauksena, joten suojeltujen korpien ja avosoiden osuus olisi nykyistä pienempi verrattaessa 1950-luvun alussa vallinneeseen tilanteeseen. Sen sijaan rämeiden kokonaisala on ojituksen seurauksena kasvanut. 1950-luvun alussa oli Ilvessalon (1956) mukaan avosointa 27 280 km² ja rämeitä 40 624 km², kun VMI8:n mukaan avosointa oli 17 067 km² ja rämeitä 49 374 km².

Myös lettojen ja lehtokorpien ala on pienentynyt. VMI3:n mukaan ojittamattomia lettoja (lettokorpiä, lektorämeitä, lettonevoja, rimpilettoja, varsinaisia lettoja) ja lehtokorpiä oli yhteensä 6722 km² (6,9 % silloisesta suoalasta; Ilvessalo 1956, s. 48–50), kun lettoja ja lehtokorpiä oli VMI8:n mukaan 1404 km², joista 54 % (765 km²) oli ojittamattomia. Kaikkiaan ojittamattomia lettoja ja lehtokorpiä oli jäljellä 11 % 1950-luvun alun määrästä; ojittamattomia lehto- ja lettokorpiä oli jäljellä 17 %, lektorämeitä 16 % sekä varsinaisia lettoja, rimpilettoja ja lettonevoja vain 7 %. Lettojen ala on vähentynyt erityisen voimakkaasti Etelä-Suomessa ja Oulun läänissä, sillä Eurolan ym. (1991) tutkimuksen mukaan Lapin eteläpuolella oli ojittamattomia lettoja vuosina 1984–86 vain noin 5 % 1950-luvun alun määrästä.

Kun tässä työssä tarkastellaan eri habitaattityyppien suojeluastetta, täytyy siis pitää mielessä se, että kysymys on tilanteesta 1980- ja -90-lukujen vaihteessa. Esimerkiksi letoista ja lehtokorvistä 16 % sijaitsi suojelualueilla, mutta suojelualueiden lettojen ja lehtokorpien ala oli vain noin 3 % 1950-luvun alun ojittamattomien lettojen ja lehtokorpien kokonaismäärästä. Ojittamattomista avosointa 37 % sijaitsi suojelualueilla, mutta suojelualueiden ojittamattomien avosoiden ala on vain 22 % 1950-luvun alun ojittamattomien avosoiden alasta.

Metsien suojeluaste on selvästi alhaisin eteläborealisella metsäkasvillisuusvyöhykkeellä, missä myös luonnontilaisten tai luonnontilaisten kaltaisten metsien osuus on vähäisin. Vanhat, yli 140-vuotiaat metsät ovat eteläborealisella vyöhykkeellä suurelta osin hoidettuja talousmetsiä, sillä vain 15 %:lla näistä metsistä havaittiin tuhoja, joita voidaan pitää luonnontilaisuuden indikaattoreina. Luonnontilaisen kaltaisen vanhan metsän osuus kasvaa pohjoiseen: keskiborealisella vyöhykkeellä 37 %:ssa ja pohjoisborealisella vyöhykkeellä 60 %:ssa yli 140-vuotiaista metsistä havaittiin edellä mainittuja tuhoja. Yli 140-vuotiaiden luonnontilaisen kaltaisten metsien osuus vähenee pohjoisimmassa Lapissa, Peräpohjolasta Metsä-Lappiin. Tämä voi johtua toisaalta siitä, että pohjoisimmassa Suomessa 140-vuotiaista puustoa ei voida välttämättä pitää vanhana eikä puuston kuoleminen ole vielä tässä ikävaiheessa päässyt vauhtiin. Toisaalta tuhot voivat esiintyä kuvioilla laikuittain, jolloin luonnontilaisen kaltaisessakin metsäkuviossa voi olla, eten-

kin Pohjois-Suomen laajoilla kuvioilla, suurehkoja tuhottomia osia. Peräpohjolan ja Kainuun–Kuusamon osavyöhykkeissä luonnontilaisuudesta kertovia tuhoja havaittiin suojelualueilla 86 %:ssa yli 140-vuotiaista metsistä.

Suomessa on pyritty suojelemaan nimenomaan vanhoja metsiä, mikä on ekologisesti perusteltua, sillä suuri määrä lajeja on riippuvaisia nimenomaan vanhoista luonnonmetsistä. Suojelualueilla sijaitsee runsaat 40 % vanhoista metsistä (42 % yli 200-vuotiaista, 41 % yli 140-vuotiaista 'tuhometsistä'). Jäljellä olevista suojelemattomista vanhoista metsistä suurin osa sijaitsee pohjoisborealisella vyöhykkeellä (94 % yli 200-vuotiaista metsistä, 85 % yli 140-vuotiaista 'tuhometsistä'). Kuitenkin myös keskiborealisella vyöhykkeellä, missä suojeltujen metsien osuus on selvästi pienempi kuin pohjoisborealisella vyöhykkeellä, on käytetyn kriteerin perusteella jäljellä vielä varsin paljon vanhoja, suojelemattomia metsiä (yli 700 km² eli 60 % yli 140-vuotiaiden 'tuhometsien' määrästä ko. vyöhykkeellä). Tämä on merkki siitä, että kaikki suojelualueiden ulkopuolella olevat metsät eivät suinkaan ole tehokkaassa puuntuotannossa, vaan myös talousmetsissä on luonnontilaisen kaltaisia metsiä.

Luonnonmetsämaisemassa nuoret metsät syntyvät voimakkaiden tuhojen (myrskyt, metsäpalot, bioottiset häiriöt) seurauksena. Näin ollen nuorissa metsissä ja taimikoissa on luonnonmetsämaisemassa aina jälkiä tuhoista eli luonnonhäiriöistä, ja esimerkiksi kuolleen puun määrä tällaisissa metsissä on lähes aina suuri.

Korpien suojeluaste on pienempi kuin muiden soiden päätyyppien. Etelä-Suomessa keidassuovyöhykkeen korvista vain 0,5 % sijaitsee suojelualueilla. Korvet ovat luonnonmetsämaisemassa uudistuneet lähinnä sisäisen dynamiikan (pienaukkodynamiikka, 'gap dynamics') seurauksena. Näin ollen suurin osa korvista on luonnontilassa puustoltaan yli 150-vuotiaita (esim. Angelstam & Andersson 1997). Etelä-Suomessa (keidassuovyöhykkeellä) ojittamattomien, puustoltaan yli 140-vuotiaiden korpien osuus oli vain 0,5 % korpien kokonaisalasta. Luonnontilaisten korpien häviäminen on heijastunut selvästi myös lajistoon. Esimerkiksi uhanalaisesta lahoppuukovakuoriaisesta, korpikolvasta *Pytho kolwensis*, joka elää luonnontilaisten korpien järeillä ja kuolleilla maapuukuusilla, tiedetään Etelä-Suomesta enää vain muutama esiintymä (yksi Pyhä-Häkin kansallispuistossa). Pohjois-Suomessa, aapasuovyöhykkeellä, sijaitsee 96 % ojittamattomista yli 140-vuotiaista metsämaan korvista, joista suojelualueilla on kolmannes.

Korpityypeistä uhanalaisimpia ovat lehto- ja lettokorvet, sillä metsämaan lehto- ja lettokorpiä oli suojelualueilla alle 1 % niiden kokonaisalasta. Kaikki suojelualueilla havaitut lehto- ja lettokorvet (mukaan lukien kitumaa) sijaittivat pohjoisborealisella vyöhykkeellä. Eteläisemmät suojelualueilla sijaitsevat pienialaiset lehto- ja lettokorvet eivät ole osuneet VMI:n koaloille.

Lehdoissa on paljon uhanalaisia lajeja, mm. itiö- ja putkilokasvilajistossa. Huolimatta siitä, että erityisesti lehtojen suojelemiseksi on laadittu suojeluohjelma, suojeltujen lehtojen ja lehtomaisten kankaiden osuus on alhainen: koko maassa vain 1,1 % lehdoista ja 0,9 % lehtomaisista kankaista on suojelualueilla. Lehtojen ja lehtomaisten kankaiden esiintyminen on keskittynyt hemi- ja eteläborealisille vyöhykkeille, missä sijaitsee koko maan lehdoista 82 % ja lehtomaisista kankaista 84 %. Hemi- ja eteläborealaisen vyöhykkeen metsien alhainen suojeluaste heijastuu myös lehtojen ja lehtomaisten kankaiden vähäiseen määrään suojelualueilla. Lehtojensuojeluohjelman kokonaisala (53,5 km², Lehtojensuojelutyöryhmä 1989) on kuitenkin suurempi kuin VMI:n perusteella saatu suojeltujen lehtojen ala (\pm keskivirhe) (16 \pm 6 km²). Tämä ristiriita selittyy osin sillä, että lehtojensuojeluohjelmaan sisältyy myös muita metsiä kuin lehtoja.

4.3 Harvinaisten luontotyyppien esiintyminen suojelualueilla

Harvinaisten ja uhanalaisten luontotyyppien suojeleminen on kiireellisempää kuin yleisten. Näin ollen harvinaisten luontotyyppien suojeleminen tulisi olla korkeampi kuin yleisempien tyyppien. Harvinainen luontotyyppi ei välttämättä ole uhanalainen, mutta Suomen metsien ja soiden harvinaisimmat luontotyypit ovat yleensä myös uhanalaisia suurimmassa osassa maata.

Metsätyypeistä harvinaisimpia olivat lehdot ja karukkokankaat, joita on suojeltu selvästi vähemmän kuin kangasmetsiä keskimäärin. Lehdoista on lisäksi eroteltu oma tyyppikirjonsa, jota ei tässä työssä ole voitu tarkastella. Vanhoista metsistä on suojeltu merkittävä osa, selvästi enemmän kuin muista metsien ikäluokista. Etelä- ja hemiboreaalisella vyöhykkeellä suojeltujen vanhojen metsien osuus on kuitenkin alhaisempi kuin keski- ja pohjoisboreaalisella vyöhykkeellä.

Harvinaisimmat korpityypit tässä tarkastelussa olivat lehto- ja lettokorpi, joita oli 3 % kaikista korvista. Lehto- ja lettokorpien suojeluprosentti oli alhaisempi kuin korpien keskimäärin. Rämien harvinaisimmat suotyypit olivat runsasravinteisimmat lettorämeet, joita oli vajaa prosentti rämien kokonaismäärästä. Lettorämien suojeleminen oli hieman korkeampi kuin rämien keskimäärin. Suojeltujen lettorämien edustavuudessa oli kuitenkin selviä alueellisia eroja, sillä lettorämien suojeleminen oli selvästi korkein Metsä-Lapissa. Lettorämien (kuten myös muiden lettojen ja lehtokorpien) osuuteen suojelualueilla vaikuttaa myös se, että niiden määrä on vähentynyt (ks. edellä). Harvinaisimmat avosuotot olivat letot (1,4 % avosoiden määrästä) ja karut rahkanevat (noin 5 % avosoiden määrästä). Lettojen suojeluprosentti oli avosuototyypeistä korkein, noin puolet (53 %) letoista sijaitsi suojelualueilla. 90 % suojelluista avosuoteletoista kuitenkin sijaitsi Metsä- ja Tunturi-Lapissa, missä kaikista avosuoteletoista oli vain puolet. Rahkanevoista kolmasosa sijaitsi suojelualueilla.

Harvinaisten luontotyyppien suojeleminen vaihtelee metsien ja soiden osalta suuresti sekä eri luontotyypeittäin että alueellisesti. Edustavin suojeleminen tällä tarkastelluista harvinaisista luontotyypeistä lienee rahkanevoilla, joista tosin laajalla Pohjanmaan aapasuovyöhykkeellä on suojeltu vain pieni osa. Mikäli luontotyyppi on uhanalainen tai sen ala voimakkaasti vähentynyt, tavoitteena tulisi olla, että merkittävä osa jäljellä olevasta luontotyyppin alasta olisi suojeltu. Suojeleminen tulisi olla myös alueellisesti edustava.

5

Johtopäätökset: Metsien ja soiden suojelun keskeisiä puutteita

Metsä- ja suoekosysteemien suojelualueverkon merkittävimmät puutteet ovat Etelä- ja Keski-Suomessa (hemi-, etelä- ja keskiboreaalinen metsäkasvillisuusvyöhyke; keidassuovyöhykkeet, Pohjanmaan aapasuovyöhyke). Metsien suojeluaste on erityisen alhainen hemi- ja eteläborealisella vyöhykkeellä, missä metsämaasta on suojeltu yhteensä noin prosentti, mutta myös keskiborealisella vyöhykkeellä (metsämaasta suojelualueilla runsaat 2 %). Suojeltujen lehtojen ja lehtomaisten kankaiden osuus on pieni (lehdoista on suojelualueilla vain 1,1 % ja lehtomaisista kankaista 0,9 %), sillä suurin osa näistä metsätyypeistä sijaitsee metsien alhaisen suojeluasteen hemi- ja eteläborealisella vyöhykkeellä.

Vanhoista metsistä runsaat 40 % sijaitsee suojelualueilla, mutta suurin osa (88 %) suojelluista vanhoista luonnontilaisista tai luonnontilaisen kaltaisista metsistä sijaitsee pohjoisborealisella vyöhykkeellä, missä metsämaasta on suojeltu 17 %. Hemi- ja eteläborealisen vyöhykkeen suojelluista (metsämaan) metsistä yhteensä vain 5,5 % oli puustoltaan yli 140-vuotiaita, kun kaikista suojelluista metsistä 53 % oli yli 140-vuotiaita. Suurin osa hemi- ja eteläborealisen vyöhykkeen vanhoista metsistä oli hoidettuja talousmetsiä, sillä luonnontilaisuutta kuvaavien tuhojen (kuolleet tai kaatuneet puut, lahot elävät puut) osuus oli alhainen: vain 16 % yli 140-vuotiaista metsistä oli 'tuhometsiä'. Pohjoisborealisella vyöhykkeellä sen sijaan 60 %:ssa yli 140-vuotiaista metsistä oli luonnontilaisuudesta kertovia tuhoja. Yli 140-vuotiaiden 'tuhometsien' osuus oli vain 0,2 % hemi- ja eteläborealisen vyöhykkeen metsämaasta. Luonnonmetsämaisemaan oleellisesti kuuluvat häiriöalueet, eli metsäpalon tai myrskykaadon jälkeen syntyneet metsien nuoret sukkessiovaiheet puuttuvat suurimmaksi osaksi suojelualueilta. Tämä selittyy osin sillä, että suojelualueista suuri osa on perustettu viime vuosikymmenien aikana ja osin sillä, että esim. metsäpalojen ei anneta levitä luonnollisesti suojelualueillakaan. Muut tuhot kuin metsäpalot aiheuttavat yleensä pienialaisia aukkoja eivätkä yleensä johda koko kuvion puuston uudistumiseen ja siten tuho ei muuta koko kuvion puuston ikäluokkaa nuoreksi metsäksi.

Korvista noin 5 % on suojeltu, mutta Etelä-Suomen (keidassuovyöhykkeen) korvista vain 0,5 % (ojittamattomista 1,4 %) sijaitsi suojelualueilla. Keidassuovyöhykkeen korvista on ojitettu vähintään 78 %, Pohjanmaan aapasuovyöhykkeen korvista 72 %. Ojittamattomia, puustoltaan yli 140-vuotiaita metsämaan korpia oli keidassuovyöhykkeellä vain 0,5 % ja Pohjanmaan aapasuovyöhykkeellä 4,2 % metsämaan korprien kokonaisalasta ko. vyöhykkeillä. Ravinteisimpien suotyypien, avolettujen, lettorämeiden ja -korprien ja lehtokorprien määrä on vähentynyt voimakkaasti viimeisten 50 vuoden aikana, ojittamattomia lettoja ja lehtokorpia oli jäljellä vain 11 % 1950-luvun alun määrästä. Ojittamattomista letoista ja lehtokorvista sijaitsi suojelualueilla yhteensä 28 %. Suojelluista avolettujen 90 % sijaitsi kuitenkin Metsä- ja Tunturi-Lapissa, vaikka koko maan avolettujen siellä oli vain 50 %. Harvinaisista ja uhanalaisista luontotyypeistä tulisi kuitenkin suurin osa suojella, jotta lajiston säilyminen näillä habitaateilla voitaisiin turvata. Pienialaisia luontotyyppejä (avainbiotooppeja) suojellaan nykyisin myös metsä- ja luonnonsojelualueilla perusteella. Nämä alueet eivät ole olleet mukana tarkastelussa.

Kirjallisuus

- Angelstam, P. & Andersson, L. 1997: I vilken omfattning behöver arealen skyddad skog i Sverige utökas för att biologisk mångfald skall bevaras? Kirjassa Skydd av skogsmark. Behov och kostnader. Bilagor, Bilaga 4. SOU 1997:98, Miljövårdsberedningen, Stockholm 1997.
- Erämaakomitea 1988: Erämaakomitean mietintö. Komiteamietintö 1988:39. Valtion painatuskeskus 1989, 238 s.
- Eurola, S., Aapala, K., Kokko, A. & Nironen, M. 1991: Mire type statistics in the bog and southern aapa mire areas of Finland (60–66°). *Ann. Bot. Fennici* 28:15–36.
- Heikkinen, R. K., Virkkala, R. & Toivonen, H. 1999: Luonnonsuojelualueverkon edustavuus: ekologiset perusteet ja arviointimenetelmät. *Luonnon Tutkija* 103:120–134.
- Ilvessalo, Y. 1956: Suomen metsät vuosista 1921–24 vuoteen 1951–53. Kolmeen valtakunnan metsien inventointiin perustuva tutkimus. Metsäntutkimuslaitoksen julkaisuja 47.1, Valtioneuvoston kirjapaino, Helsinki 1956, 227 s.
- Kuusamotyöryhmä 1996: Kuusamon yhteismetsän vanhojen metsien luonnonarvojen säilyttäminen ja yhteismetsän toiminnan turvaaminen. Kuusamotyöryhmän mietintö. Suomen ympäristö 29, 52 s.
- Kuusela, K & Salminen, S. 1991: Suomen metsävarat 1977–1984 ja niiden kehittyminen 1952–1980. *Acta Forestalia Fennica* 220, 84 s.
- Lehtojensuojelutyöryhmä 1989: Valtakunnallinen lehtojensuojeluohjelma; kartat. Ympäristöministeriön ympäristönsuojeluosaston sarja C/44/1989, Ympäristöministeriö, 250 s.
- Metsähallitus 1996: Hammastunturin erämaan hoito- ja käyttösuunnitelma. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B, No 32, 72 s.
- Metsähallitus 1999: Kemihaaran erämaan hoito- ja käyttösuunnitelma. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B, No 50, 49 s.
- Metsäntutkimuslaitos 1997: Metsätilastollinen vuosikirja 1997. Gummerus, Jyväskylä 1997, 348 s.
- Paavilainen, E. & Tiihonen, P. 1988: Suomen suometsät vuosina 1951–1984. *Folia Forestalia* 714, 29 s.
- Rantojensuojeluohjelman selvitystyöryhmä 1995: Selvitys rantojensuojeluohjelmaan kuuluvien valtion alueiden nykytilanteesta sekä toimenpide-ehdotuksia. Muistio 22.5.1995, Metsähallitus, 21 s.
- Ruuhijärvi, R. 1988: Suokasvillisuus. Suomen kartasto, vihko 141–143, s. 2–6. Maanmittaushallitus, Helsinki.
- Suojelupinta-alaprojekti 1999: Metsien suojelupinta-alat. Suojelupinta-alaprojektin raportti. Suomen ympäristö 300, 43 s.
- Tomppo, E., Henttonen, H., Korhonen, K. T., Aarnio, A., Ahola, A., Heikkinen, J., Ihalainen, A., Mikkela, H., Tonteri, T. & Tuomainen, T. 1998: Etelä-Pohjanmaan metsäkeskuksen alueen metsävarat ja niiden kehitys 1968–97. Metsätieteen aikakauskirja – *Folia Forestalia* 2B/1998: 293–374.
- Vanhojen metsien suojelutyöryhmä 1992: Vanhojen metsien suojelu valtion mailla Etelä-Suomessa. Vanhojen metsien suojelutyöryhmän osamietintö. Ympäristöministeriö, ympäristönsuojeluosasto, työryhmän mietintö 70/1992, 59 s.
- Vanhojen metsien suojelutyöryhmä 1994: Vanhojen metsien suojeluohjelman täydennys Etelä-Suomessa. Vanhojen metsien suojelutyöryhmän osamietintö II. Työryhmän raportti 2/1994, ympäristöministeriö, alueiden käytön osasto, 51 s.
- Vanhojen metsien suojelutyöryhmä 1996: Vanhojen metsien suojelu Pohjois-Suomessa. Vanhojen metsien suojelutyöryhmän osamietintö III. Suomen ympäristö 30, 108 s.
- Vuorela, A. 1995: Satellite image based land cover and forest classification of Finland. Käsikirjoitus, Maanmittauslaitos, 11 s.
- Ympäristöministeriö 1994: Suomen metsäluonnon monimuotoisuuden turvaaminen. Ympäristöministeriö, Alueiden käytön osasto, Multiprint, Helsinki 1994, 83 s.

Liite. Julkaisun taulukot

Taulukko 1. Otokoot (koealojen määrä) suojelualueilla ja ei-suojelluilla alueilla maaluokittain.

	Metsämaa	Kitumaa	Joutomaa	Muu metsä- talouden maa	Muu maa	Yhteensä
A. Suojelualueet						
Hemiboreaalin						
Lounaisrannikko	30	14	29	—	2	75
Eteläboreaalin						
Vuokkovyöhyke	59	12	46	—	5	122
Järvi-Suomi	138	29	37	—	5	209
Keskiboreaalin						
Pohjanmaa	203	158	366	1	4	732
Pohjois-Karjala–Kainuu	303	90	83	1	3	480
Pohjoisboreaalin						
Kainuu–Kuusamo	178	55	57	1	1	292
Peräpohjola	313	151	164	1	1	630
Metsä-Lappi	449	209	279	—	2	939
Tunturi-Lappi	6	58	157	—	1	222
Yhteensä	1679	776	1218	4	24	3701
B. Ei-suojellut alueet						
Hemiboreaalin						
Ahvenanmaa	285	79	100	1	94	559
Lounaisrannikko	1806	213	119	8	682	2828
Eteläboreaalin						
Vuokkovyöhyke	10 301	351	204	48	3104	14 008
Järvi-Suomi	16 586	377	199	131	2759	20 052
Keskiboreaalin						
Pohjanmaa	15 086	1568	1097	113	2681	20 545
Pohjois-Karjala–Kainuu	8350	842	465	100	584	10 341
Pohjoisboreaalin						
Kainuu–Kuusamo	1710	289	234	24	100	2357
Peräpohjola	3713	929	678	27	134	5481
Metsä-Lappi	710	228	204	5	8	1155
Tunturi-Lappi	12	23	17	—	3	55
Yhteensä	58 559	4899	3317	457	10 149	77 381

Taulukko 2. Koealojen määrä suojelualueilla ja ei-suojelluilla alueilla suokasvillisuusvyöhykkeittäin soilla ja kivennäis-
mailla.

	Suot	Kivennäismaat	Yhteensä
A. Suojelualueet			
Keidassuovyöhyke			
Kilpikeitaat	158	94	252
Viettekeitaat	175	157	332
Aapasuovyöhyke			
Pohjanmaan aapasuot	740	479	1219
Peräpohjolan aapasuot	296	302	598
Metsä-Lapin aapasuot	303	775	1078
Tunturi-Lapin palsa- ja paljakkasuot	42	136	178
Yhteensä	1714	1943	3657
B. Ei-suojellut alueet			
Keidassuovyöhyke			
Kilpikeitaat	2989	10 126	13 115
Viettekeitaat	6232	18 716	24 948
Aapasuovyöhyke			
Pohjanmaan aapasuot	10 549	12 155	22 704
Peräpohjolan aapasuot	1841	2756	4597
Metsä-Lapin aapasuot	380	970	1350
Tunturi-Lapin palsa- ja paljakkasuot	11	36	47
Yhteensä	22 002	44 759	66 761

Taulukko 3. Maapinta-ala (km²) VMI:n ja maankäyttö- ja puustotulkinnan (MAPU) mukaan suojelualueilla ja koko vyö-
hykkeen alueella. Pohjoisboreaalinen metsäkasvillisuusvyöhyke on jaettu osa-alueisiin. Hemiboreaalinen vyöhyke sisältää
tässä tarkastelussa myös Ahvenanmaan.

Vyöhyke	Suojelualueet		Koko vyöhyke	
	VMI	MAPU	VMI	MAPU
Hemiboreaalinen	211	168	10 181	10 370
Eteläboreaalinen	883	943	99 236	99 642
Keskiboreaalinen	4104	4150	102 878	103 134
Pohjoisboreaalinen	29 394	27 741	92 296	91 298
Kainuu—Kuusamo	1526	1416	13 274	12 999
Peräpohjola	4188	4071	40 427	40 265
Metsä-Lappi	11 627	10 946	23 990	23 886
Tunturi-Lappi	12 053	11 308	14 605	14 148
Yhteensä	34 591	33 002	304 592	304 443

Taulukko 4. Maaluokkien pinta-ala (km²), pinta-alan keskivirhe (km²) ja osuus (%) metsäkasvillisuusvyöhykkeiden osa-alueittain.

Vyöhyke	Metsämaa			Kitumaa			Joutomaa			Muu metsä- talouden maa			Muu maa			Yhteensä km ²
	Ala	Keski- virhe	Osuus	Ala	Keski- virhe	Osuus	Ala	Keski- virhe	Osuus	Ala	Keski- virhe	Osuus	Ala	Keski- virhe	Osuus	
	km ²	km ²	%	km ²	km ²	%	km ²	km ²	%	km ²	km ²	%	km ²	km ²	%	
Hemiboreaalin																
Ahvenanmaa	725	51	47,5	204	25	13,3	270	34	17,7	3	3	0,2	326	44	21,3	1526
Lounaisrannikko	4740	127	54,8	584	44	6,8	381	40	4,4	21	9	0,2	2929	135	33,8	8655
Eteläboreaalin																
Vuokkovyöhyke	27 205	329	63,6	951	63	2,2	657	63	1,5	126	21	0,3	13 868	341	32,4	42 808
Järvi-Suomi	44 971	247	79,7	1094	66	1,9	632	68	1,1	352	40	0,6	9379	245	16,6	56 428
Keskiboreaalin																
Pohjanmaa	47 572	388	68,0	5814	176	8,3	4972	222	7,1	346	36	0,5	11 284	356	16,1	69 989
Pohjois-Karjala –Kainuu	26 074	184	79,3	2890	107	8,8	1703	101	5,2	301	30	0,9	1921	118	5,8	32 889
Pohjoisboreaalin																
Kainuu–Kuusamo	9372	182	70,6	1746	106	13,2	1473	103	11,1	129	28	1,0	555	86	4,2	13 274
Peräpohjola	26 564	357	65,7	7174	248	17,7	5569	242	13,8	183	36	0,5	937	107	2,3	40 427
Metsä-Lappi	12 633	448	52,7	5298	332	22,1	5726	370	23,9	46	21	0,2	286	187	1,2	23 990
Tunturi-Lappi	642	232	4,4	3940	716	27,0	9828	746	67,3	0	.	0	196	101	1,3	14 605
Koko maa	200 498	887	65,8	29 695	865	9,7	31 211	913	10,2	1506	83	0,5	41 682	633	13,7	304 592

Taulukko 5. Suojelualueiden maaluokkien pinta-ala (km²), pinta-alan keskivirhe (km²) ja osuus (%) metsäkasvillisuusvyöhykkeiden osa-alueittain.

Vyöhyke	Metsämaa			Kitumaa			Joutomaa			Muu metsä- talouden maa			Muu maa			Yhteensä	
	Ala km ²	Keski- virhe km ²	Osuus %	Ala km ²	Keski- virhe km ²	Osuus %	Ala km ²	Keski- virhe km ²	Osuus %	Ala km ²	Keski- virhe km ²	Osuus %	Ala km ²	Keski- virhe km ²	Osuus %	Ala km ²	Keski- virhe km ²
Hemiboreaalin																	
Lounaisrannikko	78	27	40,2	36	14	18,7	74	19	38,3	0	.	0	5	4	2,7	193	45
Eteläboreaalin																	
Vuokkovyöhyke	154	43	47,8	32	13	9,8	121	34	37,6	0	.	0	15	11	4,8	322	73
Järvi-Suomi	371	73	66,2	78	22	13,9	98	39	17,5	0	.	0	13	7	2,4	561	104
Keskiboreaalin																	
Pohjanmaa	815	134	31,3	582	78	22,3	1196	146	45,9	3	3	0,1	11	7	0,4	2609	284
Pohjois-Karjala–Kainuu	951	122	63,6	283	48	18,9	249	55	16,7	3	3	0,2	9	5	0,6	1495	184
Pohjoisboreaalin																	
Kainuu–Kuusamo	942	195	61,7	294	79	19,3	277	65	18,2	7	7	0,4	7	7	0,4	1526	288
Peräpohjola	2081	250	49,7	1004	119	24,0	1090	158	26,0	7	7	0,2	7	7	0,2	4188	414
Metsä-Lappi	5095	522	43,8	2757	295	23,7	3723	360	32,0	0	.	0	51	37	0,4	11 627	760
Tunturi-Lappi	204	103	1,7	2820	699	23,4	8962	907	74,4	0	.	0	67	65	0,6	12 053	865
Koko maa	10 690	651	30,9	7886	778	22,8	15 792	1004	45,7	19	10	0,1	186	77	0,5	34 573	1308

Taulukko 6. Suojelualueiden metsä-, kitu- ja joutomaan, yhdistetyn metsä- ja kitumaan, koko metsätalousmaan sekä kokonaismaa-alan osuus (%) vastaavista maaluokista kullakin metsäkasvillisuusvyöhykkeen osa-alueella.

Vyöhyke	Metsämaa	Kitumaa	Metsä- ja kitumaa	Joutomaa	Koko metsätalousmaa	Koko maa-alue
Hemiboreaalin						
Lounaisrannikko	1,6	6,2	2,1	19,4	3,3	2,2
Eteläboreaalin						
Vuokkoryöhyke	0,6	3,4	0,7	18,4	1,1	0,8
Järvi-Suomi	0,8	7,1	1,0	15,5	1,2	1,0
Keskiboreaalin						
Pohjanmaa	1,7	10,0	2,6	24,1	4,4	3,7
Pohjois-Karjala–Kainuu	3,6	9,8	4,3	14,6	4,8	4,5
Pohjoisboreaalin						
Kainuu–Kuusamo	10,1	16,8	11,1	18,8	11,9	11,5
Peräpohjola	7,8	14,0	9,1	19,6	10,6	10,4
Metsä-Lappi	40,3	52,0	43,8	65,0	48,8	48,5
Tunturi-Lappi	31,8	71,6	66,0	91,2	83,2	82,5
Yhteensä	5,4	26,7	8,1	51,0	13,1	11,4

Taulukko 7. Suojelualueiden soiden ja kivennäismaiden pinta-ala (km²) ja osuus (%) näiden kokonaisalasta kullakin metsäkasvillisuusvyöhykkeen osa-alueella.

Vyöhyke	Suojelualueet				Koko osavyöhyke	
	Suot		Kivennäismaat		Suot	Kivennäismaat
	km ²	%	km ²	%	km ²	km ²
Hemiboreaalin						
Lounaisrannikko	51	9,6	136	2,6	531	5174
Eteläboreaalin						
Vuokkoryöhyke	143	2,5	164	0,7	5824	22 989
Järvi-Suomi	253	2,5	297	0,8	10 095	36 601
Keskiboreaalin						
Pohjanmaa	2053	7,0	540	1,9	29 539	28 819
Pohjois-Karjala–Kainuu	728	5,7	754	4,2	12 862	17 808
Pohjoisboreaalin						
Kainuu–Kuusamo	612	13,0	901	11,4	4691	7899
Peräpohjola	1981	11,9	2193	9,7	16 630	22 675
Metsä-Lappi	2574	42,6	9002	51,1	6036	17 621
Tunturi-Lappi	2618	84,8	9369	82,8	3087	11 316
Yhteensä	11 013	12,3	23 356	13,7	89 295	170 902

Taulukko 8. Suojelualueiden korprien ja muiden soiden (rämeet ja avosuot) pinta-ala (km²) ja osuus (%) näiden kokonaisalasta kullakin metsäkasvillisuusvyöhykkeen osa-alueella.

Vyöhyke	Suojelualueet				Koko osavyöhyke	
	Korvet		Rämeet ja avosuot		Korvet	Rämeet ja avosuot
	km ²	%	km ²	%	km ²	km ²
Hemiboreaalin						
Lounaisrannikko	3	0,9	48	22,2	315	216
Eteläboreaalin						
Vuokkovyöhyke	21	0,7	122	4,5	3114	2710
Järvi-Suomi	13	0,3	239	4,8	5082	5012
Keskiboreaalin						
Pohjanmaa	163	2,4	1891	8,3	6717	22 823
Pohjois-Karjala–Kainuu	134	4,7	595	5,9	2824	10 038
Pohjoisboreaalin						
Kainuu–Kuusamo	149	22,1	463	11,5	673	4018
Peräpohjola	386	12,2	1595	11,8	3157	13 474
Metsä-Lappi	268	31,5	2307	44,5	850	5188
Tunturi-Lappi	22	12,9	2596	88,9	170	2920
Yhteensä	1158	5,1	9856	14,8	22 903	66 399

Taulukko 9. Metsämaan metsien puulajivaltaisuus (%). 1 = suojelualueet, 2 = ei-suojellut alueet.

Vyöhyke	Mäntyvaltaiset		Kuusivaltaiset		Lehtipuuvalltaiset		Puuttomat	
	1	2	1	2	1	2	1	2
Hemiboreaalin								
Lounaisrannikko	62,8	62,8	20,5	29,3	16,7	7,1	–	0,8
Eteläboreaalin								
Vuokkovyöhyke	43,9	44,1	34,2	46,8	21,9	7,5	–	1,5
Järvi-Suomi	63,9	51,2	29,6	38,0	6,5	9,1	–	1,7
Keskiboreaalin								
Pohjanmaa	64,9	72,4	24,5	15,8	9,8	10,5	0,8	1,3
Pohjois-Karjala–Kainuu	53,8	74,1	44,1	17,0	1,1	7,0	1,1	1,9
Pohjoisboreaalin								
Kainuu–Kuusamo	46,0	72,7	51,5	19,1	1,4	6,5	1,1	1,7
Peräpohjola	45,0	79,1	51,4	13,1	3,2	6,0	0,3	1,8
Metsä-Lappi	76,3	85,8	15,6	9,2	8,1	4,5	–	0,4
Tunturi-Lappi	63,2	75,6	–	–	36,8	24,4	–	–
Yhteensä	63,4	64,7	29,4	25,5	6,8	8,2	0,3	1,5

Taulukko 10. Puustoltaan yli 140-vuotiaiden metsämaan metsien puulajivaltaisuus.

Vyöhyke	Suojelualueet				Ei-suojellut alueet			
	Mänty %	Kuusi %	Lehtipuu %	Ala km ²	Mänty %	Kuusi %	Lehtipuu %	Ala km ²
Hemiboreaalin								
Lounaisrannikko	100,0	—	—	3	87,6	6,2	6,2	96
Eteläboreaalin								
Vuokkovyöhyke	—	—	—	—	70,3	29,7	—	463
Järvi-Suomi	73,5	26,5	—	32	70,6	28,7	0,7	433
Keskiboreaalin								
Pohjanmaa	52,7	42,2	5,1	274	58,6	41,1	0,3	1016
Pohjois-Karjala–Kainuu	36,1	63,9	—	422	52,0	48,0	—	1527
Pohjoisboreaalin								
Kainuu–Kuusamo	39,8	60,2	—	664	39,6	59,7	0,6	1607
Peräpohjola	32,5	66,4	1,1	1303	62,2	37,1	0,7	4023
Metsä-Lappi	73,2	24,7	2,1	2973	83,7	15,5	0,8	3275
Tunturi-Lappi	100,0	—	—	44	100,0	—	—	97
Yhteensä	56,6	41,9	1,5	5715	64,5	34,9	0,6	12 537

Taulukko 11. Metsämaan metsien ikäluokkajakauma (%) sekä metsämaan kokonaispinta-ala (km²) A. suojelualueilla, B. ei-suojelluilla alueilla.

	Metsän ikä (vuotta)						Pinta-ala
	0–20	21–60	61–100	101–140	141–200	yli 200	
A. Suojelualueet							
Hemiboreaalin							
Lounaisrannikko	3,3	26,9	50,0	16,7	3,3	—	78
Eteläboreaalin							
Vuokkovyöhyke	20,3	28,8	39,2	11,8	—	—	154
Järvi-Suomi	5,9	26,1	34,0	25,6	8,6	—	371
Keskiboreaalin							
Pohjanmaa	6,1	18,3	22,5	19,5	18,4	15,2	815
Pohjois-Karjala–Kainuu	6,0	12,5	9,3	27,8	35,6	8,8	951
Pohjoisboreaalin							
Kainuu–Kuusamo	2,4	2,8	11,3	13,0	30,5	40,0	942
Peräpohjola	6,7	8,6	10,9	11,2	29,7	32,9	2081
Metsä-Lappi	0,6	12,4	23,3	5,4	24,6	33,8	5095
Tunturi-Lappi	—	19,7	36,9	21,7	21,7	—	204
Yhteensä	3,3	12,2	19,5	11,4	25,5	28,0	10 690
B. Ei-suojellut alueet							
Hemiboreaalin							
Lounaisrannikko	11,1	37,8	38,0	11,0	1,9	0,2	4663
Eteläboreaalin							
Vuokkovyöhyke	17,2	36,5	33,3	11,2	1,7	0,1	27 051
Järvi-Suomi	21,4	34,6	33,8	9,4	1,0	0,0	44 597
Keskiboreaalin							
Pohjanmaa	15,4	39,0	30,8	12,7	2,1	0,1	46 757
Pohjois-Karjala–Kainuu	20,5	39,8	20,4	13,2	5,6	0,5	25 127
Pohjoisboreaalin							
Kainuu–Kuusamo	19,3	31,5	21,6	8,6	11,0	8,0	8430
Peräpohjola	17,4	31,4	24,5	10,2	10,2	6,2	24 483
Metsä-Lappi	7,6	15,2	22,7	11,1	20,4	23,0	7537
Tunturi-Lappi	—	19,0	48,7	10,1	10,1	12,1	439
Yhteensä	17,7	35,3	29,2	11,1	4,4	2,2	189 084

Taulukko 12. Niiden metsämaan metsien, joissa havaittu tuhoja, pinta-ala (km²) ja osuus (%) koko metsämaasta suojelluilla ja ei-suojelluilla alueilla sekä koko osavyöhykkeellä. Tuholuokat olivat: kuolleita puita, kaatuneita tai katkenneita puita, lahoja eläviä pystypuita ja monituho, jolloin on havaittavissa monia eri tuhoja.

Vyöhyke	Suojelualueet		Ei-suojellut alueet		Koko osavyöhyke	
	km ²	%	km ²	%	km ²	%
Hemiboreaalin						
Lounaisrannikko	21	26,9	667	14,3	687	14,5
Eteläboreaalin						
Vuokkovyöhyke	57	37,0	3315	12,3	3373	12,4
Järvi-Suomi	76	20,5	3578	8,0	3653	8,1
Keskiboreaalin						
Pohjanmaa	290	35,6	3503	7,5	3791	8,0
Pohjois-Karjala–Kainuu	374	39,3	2085	8,3	2459	9,4
Pohjoisboreaalin						
Kainuu–Kuusamo	700	74,3	1601	19,0	2301	24,6
Peräpohjola	1456	70,0	4681	19,1	6137	23,1
Metsä-Lappi	2316	45,5	2316	30,7	4632	36,7
Tunturi-Lappi	148	72,5	107	24,4	256	39,9
Yhteensä	5438	50,9	21 853	11,6	27 289	13,7

Taulukko 13. Niiden puustoltaan yli 140-vuotiaiden metsien, joissa havaittu tuhoja (ks. taulukko 12), pinta-ala (km²) ja osuus (%) vastaavan ikäluokan metsistä suojelluilla, ei-suojelluilla alueilla sekä koko osavyöhykkeellä sekä yli 140-vuotiaiden 'tuhometsien' osuus koko metsämaan alasta. Kehitysluokat 7 ja 8 (suojuspuu- ja siemenpuumetsiköt) on poistettu tarkastelusta. – = puustoltaan yli 140-vuotiaita metsiä ei havaittu, 0 = yli 140-vuotiaissa metsissä ei tuhoja.

Vyöhyke	Suojelu- alueet		Ei-suojellut alueet		Koko osavyöhyke		Tuhometsien osuus metsämaasta
	km ²	%	km ²	%	km ²	%	
Hemiboreaalin							
Lounaisrannikko	3	100,0	16	16,7	19	19,2	0,4
Eteläboreaalin							
Vuokkovyöhyke	—	—	73	15,8	73	15,8	0,3
Järvi-Suomi	16	50,0	54	12,5	70	15,0	0,2
Keskiboreaalin							
Pohjanmaa	220	80,3	223	21,9	443	34,3	0,9
Pohjois-Karjala–Kainuu	251	59,5	499	32,7	750	38,5	2,9
Pohjoisboreaalin							
Kainuu–Kuusamo	575	86,6	1037	64,5	1612	71,0	17,2
Peräpohjola	1117	85,7	2249	55,9	3366	63,2	12,7
Metsä-Lappi	1921	64,6	1489	45,5	3410	54,6	27,0
Tunturi-Lappi	0	0	0	0	0	0	0,0
Yhteensä	4102	71,8	5640	45,0	9742	53,4	4,9

Taulukko 14. Niiden puustoltaan alle 40-vuotiaiden metsien, joissa havaittu tuhoja, pinta-ala (km²) ja osuus (%) vastaa-
van ikäluokan metsistä suojelluilla, ei-suojelluilla alueilla sekä koko osavyöhykkeellä sekä nuorten tuhometsien osuus
koko metsämaan alasta.

Vyöhyke	Suojelu- alueet		Ei-suojellut alueet		Koko osavyöhyke		Tuhometsien osuus metsämaasta	
	km ²	%	km ²	%	km ²	%	%	
Hemiboreaalin								
Lounaisrannikko	0	0	88	6,6	88	6,5	1,9	
Eteläboreaalin								
Vuokkovyöhyke	8	16,3	572	6,0	580	6,0	2,1	
Järvi-Suomi	3	3,8	855	4,6	858	4,6	1,9	
Keskiboreaalin								
Pohjanmaa	5	3,5	677	4,1	682	4,1	1,4	
Pohjois-Karjala–Kainuu	0	0	518	4,7	518	4,7	2,0	
Pohjoisboreaalin								
Kainuu–Kuusamo	14	38,9	126	4,2	140	4,6	1,5	
Peräpohjola	40	22,2	520	7,0	560	7,4	2,1	
Metsä-Lappi	14	26,4	54	5,1	68	6,1	0,5	
Tunturi-Lappi	—	—	—	—	—	—	—	
Yhteensä	85	12,9	3410	5,0	3494	5,1	1,7	

Taulukko 15. Kitumaiden jakautuminen soihin ja kivennäismaihin.

Vyöhyke	Suojelualueet			Ei-suojellut alueet			Yhteensä		
	Suot	Kivennäis- maat	Ala	Suot	Kivennäis- maat	Ala	Suot	Kivennäis- maat	Ala
	%	%	km ²	%	%	km ²	%	%	km ²
Hemiboreaalin									
Lounaisrannikko	13,9	86,1	36	6,2	93,8	548	6,7	93,3	585
Eteläboreaalin									
Vuokkovyöhyke	100,0	—	32	54,3	45,7	920	55,8	44,2	951
Järvi-Suomi	96,2	3,8	78	73,6	26,4	1016	75,2	24,8	1094
Keskiboreaalin									
Pohjanmaa	97,9	2,1	582	94,3	5,7	5232	94,6	5,4	5814
Pohjois-Karjala–Kainuu	100,0	—	283	98,3	1,7	2606	98,4	1,6	2890
Pohjoisboreaalin									
Kainuu–Kuusamo	86,7	13,3	294	97,5	2,5	1452	95,7	4,3	1746
Peräpohjola	69,6	30,4	1004	94,5	5,5	6170	91,0	9,0	7173
Metsä-Lappi	26,6	73,4	2757	59,8	40,2	2541	42,5	57,5	5298
Tunturi-Lappi	1,0	99,0	2820	6,5	93,5	1120	97,5	2,5	3940
Yhteensä	34,0	66,0	7886	81,5	18,5	21 605	68,8	31,2	29 491

Taulukko 16. Kitumaiden puulajivaltaisuus (%) valtapuun mukaan sekä pinta-ala (km²) suojelualueilla ja koko osavyöhykkeellä. Hieskoivu käsittää myös tunturikoivun (*Betula pubescens czerepanovii*).

	Mänty	Kuusi	Hies- ja tunturikoivu	Muut lehtipuut	Puuton	Pinta-ala
	%	%	%	%	%	km ²
A. Suojellut metsät						
Hemiboreaalin						
Lounaisrannikko	78,7	—	21,3	—	—	36
Eteläboreaalin						
Vuokkovyöhyke	100,0	—	—	—	—	32
Järvi-Suomi	89,7	—	10,3	—	—	78
Keskiboreaalin						
Pohjanmaa	94,0	2,3	3,7	—	—	582
Pohjois-Karjala—Kainuu	87,3	9,3	2,3	—	1,2	283
Pohjoisboreaalin						
Kainuu—Kuusamo	64,2	33,6	2,2	—	—	294
Peräpohjola	59,6	30,4	9,9	—	—	1004
Metsä-Lappi	59,0	11,7	28,2	—	1,1	2757
Tunturi-Lappi	3,2	—	94,4	—	2,4	2820
Yhteensä	43,5	9,7	45,5	—	1,3	7886
B. Koko osavyöhyke						
Hemiboreaalin						
Lounaisrannikko	93,4	0,9	3,1	2,2	0,4	584
Eteleäboreaalin						
Vuokkovyöhyke	87,9	3,0	6,6	2,2	0,4	951
Järvi-Suomi	86,2	0,7	9,4	2,4	1,2	1094
Keskiboreaalin						
Pohjanmaa	90,4	1,9	7,2	0,3	0,2	5814
Pohjois-Karjala—Kainuu	91,9	2,4	4,9	0,2	0,6	2890
Pohjoisboreaalin						
Kainuu—Kuusamo	85,3	11,7	2,5	—	0,6	1746
Peräpohjola	78,9	13,3	7,6	—	0,1	7174
Metsä-Lappi	66,4	11,3	21,6	—	0,8	5298
Tunturi-Lappi	4,0	—	93,7	—	2,3	3940
Yhteensä	71,4	6,7	20,9	0,3	0,7	29 491

Taulukko 17. Suojelualueiden metsämaan kankaiden (kivennäismaiden) kasvupaikkatyyppien pinta-ala (km²), pinta-alan keskivirhe (km²) ja osuus (%) kunkin osavyöhykkeen vastaavasta kokonaisalasta. 0 = suojelualueella ei havaittu ko. kasvupaikkatyyppiä, – = ko. kasvupaikkatyyppiä ei havaittu koko osavyöhykkeellä. 1 = lehdot, 2 = lehtomaiset kankaat, 3 = tuoreet kankaat, 4 = kuivahkot kankaat, 5 = kuivat kankaat, 6 = kalliomaat, hietikot.

Vyöhyke	Kasvupaikkatyyppit																		Yhteensä		
	1			2			3			4			5			6			Ala	Keski- virhe	Osuus
	Ala	Keski- virhe	Osuus	Ala	Keski- virhe	Osuus	Ala	Keski- virhe	Osuus	Ala	Keski- virhe	Osuus	Ala	Keski- virhe	Osuus	Ala	Keski- virhe	Osuus			
km ²	km ²	%	km ²	km ²	%	km ²	km ²	%	km ²	km ²	%	km ²	km ²	%	km ²	km ²	%	km ²	km ²	%	
Hemiboreaalin																					
Lounaisrannikko	5	4	5,0	10	5	1,4	21	8	1,1	8	4	0,8	0	.	0	3	3	0,7	46	13	1,1
Eteläboreaalin																					
Vuokkovyöhyke	5	4	1,1	52	15	0,8	10	6	0,1	26	17	0,6	8	6	3,1	23	15	3,2	125	38	0,6
Järvi-Suomi	5	4	0,7	67	19	0,6	138	34	0,8	51	14	0,8	21	13	4,6	11	5	2,1	294	61	0,8
Keskiboreaalin																					
Pohjanmaa	0	.	0	16	10	0,8	342	91	2,4	126	26	1,2	44	18	2,9	0	.	0	528	120	1,9
Pohjois-Karjala–Kainuu	0	.	0	13	10	1,2	536	85	5,8	179	42	2,8	23	10	2,8	3	3	3,0	754	102	4,2
Pohjoisboreaalin																					
Kainuu–Kuusamo	–	–	–	10	7	6,5	664	148	14,2	171	52	6,3	16	9	6,8	0	.	0	862	184	11,0
Peräpohjola	0	.	0	27	13	10,4	1416	177	11,7	385	95	4,4	7	7	1,0	27	16	18,5	1861	230	8,5
Metsä-Lappi	–	–	–	10	7	16,4	1643	244	43,8	2672	342	39,0	600	133	38,4	44	31	41,5	4968	521	40,3
Tunturi-Lappi	–	–	–	–	–	–	75	49	52,8	84	53	21,3	44	40	41,5	0	.	0	204	103	31,8
Yhteensä	16	6	1,1	205	33	0,9	4846	363	6,6	3703	367	8,0	763	142	13,2	110	39	4,9	9643	632	6,4

Taulukko 18. Suojelalueiden metsämaan korpjen kasvupaikkatyyppien pinta-ala (km²) ja osuus (%) kunkin osavyöhykkeen vastaavasta kokonaisalasta. 0 = suojelualueella ei havaittu ko. kasvupaikkatyyppiä, – = ko. kasvupaikkatyyppiä ei havaittu koko osavyöhykkeellä. Kasvupaikkatyytit ja niiden sisältämät suotyytit suluisa: 1 = lettomaiset ja lettosuot ja lehtoturvekankaat (lehtokorpi, varsinainen lettokorpi, koivulettokorpi), 2 = ruohoiset suot ja turvekankaat (ruohoinen sarakorpi, ruoho- ja heinäkorpi), 3 = suursaraiset ja mustikkaiset suot ja turvekankaat (varsinainen sarakorpi, mustikkakorpi, suurin osa kangaskorpi), 4 = piensaraiset ja puolukkaist suot (puolukkakorpi, pallosarakorpi, osa kangaskorpi).

Vyöhyke	Kasvupaikkatyytit									
	1		2		3		4		Yhteensä	
	km ²	%	km ²	%	km ²	%	km ²	%	km ²	%
Hemiboreaalin										
Lounaisrannikko	0	0	0	0	3	1,9	0	0	3	1,0
Eteläboreaalin										
Vuokkovyöhyke	0	0	11	0,9	8	0,5	3	1,8	21	0,7
Järvi-Suomi	0	0	5	0,3	3	0,1	0	0	8	0,2
Keskiboreaalin										
Pohjanmaa	0	0	66	2,8	45	1,3	3	0,7	114	1,8
Pohjois-Karjala–Kainuu	0	0	20	2,8	60	3,8	13	4,3	92	3,5
Pohjoisboreaalin										
Kainuu–Kuusamo	3	42,9	0	0	50	20,2	10	13,2	63	13,9
Peräpohjola	0	0	47	7,1	66	7,4	20	10,2	133	7,3
Metsä-Lappi	–	–	16	27,6	27	27,0	7	25,9	49	26,6
Tunturi-Lappi	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Yhteensä	3	0,6	165	2,3	261	2,5	55	3,6	484	2,5

Taulukko 19. Suojelalueiden kaikkien korpjen kasvupaikkatyyppien pinta-ala (km²), pinta-alan keskivirhe (km²) ja osuus (%) kunkin osavyöhykkeen vastaavasta kokonaisalasta. Kasvupaikkatyytit, ks. taulukko 18.

Vyöhyke	Kasvupaikkatyytit														
	1			2			3			4			Yhteensä		
	Ala	Keski- virhe	Osuus	Ala	Keski- virhe	Osuus	Ala	Keski- virhe	Osuus	Ala	Keski- virhe	Osuus	Ala	Keski- virhe	Osuus
	km ²	km ²	%	km ²	km ²	%	km ²	km ²	%	km ²	km ²	%	km ²	km ²	%
Hemiboreaalin															
Lounaisrannikko	0	.	0	0	.	0	3	3	1,8	0	.	0	3	3	0,9
Eteläboreaalin															
Vuokkovyöhyke	0	.	0	11	7	0,8	8	6	0,5	3	3	1,7	21	9	0,7
Järvi-Suomi	0	.	0	8	5	0,4	3	3	0,1	3	3	0,9	13	6	0,3
Keskiboreaalin															
Pohjanmaa	0	.	0	105	46	4,0	48	13	1,4	10	7	2,0	163	54	2,4
Pohjois-Karjala– Kainuu	0	.	0	26	13	3,3	73	17	4,5	34	11	9,6	134	27	4,7
Pohjoisboreaalin															
Kainuu–Kuusamo	10	7	38,5	13	9	7,9	79	26	24,9	46	24	28,0	149	51	22,1
Peräpohjola	20	12	13,7	140	37	11,7	120	31	9,4	106	31	19,8	386	77	12,2
Metsä-Lappi	0	.	0	114	32	37,9	127	42	34,7	27	12	23,5	268	56	31,5
Tunturi-Lappi	–	–	–	22	21	22,9	0	.	0	–	–	–	22	21	12,9
Yhteensä	30	14	4,2	439	73	5,2	460	63	4,0	229	43	10,5	1158	126	5,1

Taulukko 20. Suojelualueiden metsämaan rämeiden kasvupaikkatyyppien pinta-ala (km²) ja osuus (%) kunkin osavyöhykkeen vastaavasta kokonaisalasta. 0 = suojelualueella ei havaittu ko. kasvupaikkatyyppiä, – = ko. kasvupaikkatyyppiä ei havaittu koko osavyöhykkeellä. Kasvupaikkatyytit ja niiden sisältämät suotyypit suluissa: 1 = lettomaiset ja lettosuot ja lehtoturvekankaat (varsinainen lettoräme, rahkainen lettoräme), 2 = ruohoiset suot ja turvekankaat (ruohoinen sararäme), 3 = suursaraiset ja mustikkaiset suot ja turvekankaat (varsinainen sararäme), 4 = piensaraiset ja puolukkaiset suot (pallosararäme, lyhytkorsiräme, kangasräme, tupasvillasararäme, vaivaiskoivuräme, osa korpirämeistä), 5 = tupasvillaiset ja isovarpuiset suot ja turvekankaat (varsinainen isovarpuinen räme, tupasvillaräme, osa korpirämeistä), 6 = rahkaiset suot ja turvekankaat (rahkaräme).

Vyöhyke	Kasvupaikkatyytit												Yhteensä	
	1		2		3		4		5		6			
	km ²	%	km ²	%	km ²	%	km ²	%	km ²	%	km ²	%	km ²	%
Hemiboreaalin														
Lounaisrannikko	–	–	–	–	3	13,0	10	13,9	16	41,0	–	–	28	20,9
Eteläboreaalin														
Vuokkovyöhyke	–	–	0	0	0	0	5	0,6	3	1,8	0	0	8	0,4
Järvi-Suomi	0	0	0	0	5	1,1	27	1,4	37	3,0	0	0	70	1,9
Keskiboreaalin														
Pohjanmaa	0	0	0	0	13	0,7	113	1,6	48	1,3	0	0	173	1,3
Pohjois-Karjala–Kainuu	0	0	0	0	21	3,2	68	2,1	15	0,9	0	0	104	1,8
Pohjoisboreaalin														
Kainuu–Kuusamo	0	0	0	0	3	1,9	13	1,9	0	0	–	–	17	1,5
Peräpohjola	0	0	7	3,9	27	4,3	46	6,6	7	2,5	–	–	86	3,1
Metsä-Lappi	–	–	13	100,0	24	100,0	33	40,2	7	100,0	–	–	78	61,4
Tunturi-Lappi	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Yhteensä	0	0	20	2,3	96	2,4	315	2,0	132	1,7	0	0	563	2,0

Taulukko 21. Suojelualueiden kitumaan rämeiden kasvupaikkatyyppien pinta-ala (km²) ja osuus (%) kunkin osavyöhykkeen vastaavasta kokonaisalasta. Kasvupaikkatyytit, ks. taulukko 20.

Vyöhyke	Kasvupaikkatyytit												Yhteensä	
	1		2		3		4		5		6			
	km ²	%	km ²	%	km ²	%	km ²	%	km ²	%	km ²	%	km ²	%
Hemiboreaalin														
Lounaisrannikko	–	–	–	–	0	0	0	0	0	0	5	100,0	5	16,1
Eteläboreaalin														
Vuokkovyöhyke	–	–	0	0	0	0	0	0	18	6,6	13	10,2	32	7,1
Järvi-Suomi	–	–	0	0	5	15,6	11	22,9	43	8,3	13	12,0	73	10,2
Keskiboreaalin														
Pohjanmaa	0	0	63	26,0	100	20,9	157	12,8	161	6,5	45	6,8	525	10,2
Pohjois-Karjala–Kainuu	7	15,5	3	4,5	15	6,4	58	11,1	140	8,6	22	11,2	245	9,1
Pohjoisboreaalin														
Kainuu–Kuusamo	0	0	10	11,2	40	23,7	112	19,2	13	2,2	3	9,1	179	12,1
Peräpohjola	20	16,7	73	13,4	186	16,0	133	6,3	47	3,9	7	3,6	465	8,7
Metsä-Lappi	0	0	7	53,8	38	20,1	162	32,0	348	38,5	0	0	554	33,5
Tunturi-Lappi	–	–	5	100,0	–	–	–	–	–	–	–	–	5	100,0
Yhteensä	27	9,8	161	16,5	384	16,8	633	12,6	770	10,2	109	8,1	2082	11,9

Taulukko 22. Suojelualueiden kaikkien rämeiden kasvupaikkatyyppien pinta-ala (km²), pinta-alan keskivirhe (km²) ja osuus (%) kunkin osavyöhykkeen vastaavasta kokonaisalasta. Kasvupaikkatypit, ks. taulukko 20.

Vyöhyke	Kasvupaikkatypit																				
	1			2			3			4			5			6			Yhteensä		
	Ala	Keski- virhe	Osuus	Ala	Keski- virhe	Osuus	Ala	Keski- virhe	Osuus	Ala	Keski- virhe	Osuus	Ala	Keski- virhe	Osuus	Ala	Keski- virhe	Osuus	Ala	Keski- virhe	Osuus
km ²	km ²	%	km ²	km ²	%	km ²	km ²	%	km ²	km ²	%	km ²	km ²	%	km ²	km ²	%	km ²	km ²	%	
Hemiboreaalin																					
Lounaisrannikko	0	.	0	0	.	0	3	3	10,7	10	6	12,1	18	14	35,3	8	6	100,0	39	27	22,3
Eteläboreaalin																					
Vuokkovyöhyke	—	—	—	5	5	19,2	0	.	0	5	4	0,6	50	25	5,1	21	9	10,5	82	31	3,4
Järvi-Suomi	0	.	0	0	.	0	11	5	2,2	43	14	2,1	102	28	5,6	19	12	11,2	174	44	3,8
Keskiboreaalin																					
Pohjanmaa	0	.	0	69	30	9,7	151	32	6,5	275	56	3,3	290	47	4,5	136	38	13,0	921	120	4,9
Pohjois-Karjala—Kainuu	10	8	15,4	3	3	1,6	43	12	4,7	153	33	4,0	193	42	5,6	58	26	18,6	459	73	5,2
Pohjoisboreaalin																					
Kainuu—Kuusamo	0	.	0	10	7	5,8	60	25	15,0	145	37	10,5	43	18	5,0	7	5	8,5	264	54	9,0
Peräpohjola	20	15	13,1	80	28	10,4	259	55	12,4	206	45	5,1	53	21	3,2	13	9	4,1	632	97	7,1
Metsä-Lappi	31	31	58,5	33	19	45,8	62	39	25,1	202	73	32,7	433	100	40,8	32	22	37,6	793	144	37,1
Tunturi-Lappi	—	—	—	72	66	100,0	128	87	100,0	31	28	100,0	98	71	100,0	31	28	100,0	360	174	100,0
Yhteensä	61	35	13,8	273	81	13,1	716	118	10,3	1070	118	5,1	1281	146	7,8	323	62	14,4	3724	295	7,5

Taulukko 23. Soiden päätyyppien pinta-ala (km²) ja osuus (%) suoalasta suokasvillisuusvyöhykkeittäin sekä soiden kokonaisala ja soiden osuus metsätalouden maasta (%).

Vyöhyke	Korvet		Rämeet		Avosuot		Yhteensä	Osuus maa-alasta	
	km ²	%	km ²	%	km ²	%		km ²	%
Keidassuovyöhyke									
Kilpiketaat	3433	41,3	4320	52,0	550	6,6	8303	23,6	
Vietteketaat	6882	39,8	9557	55,3	847	4,9	17 286	25,5	
Aapasuovyöhyke									
Pohjanmaan aapasuot	8691	21,8	25 328	63,6	5831	14,6	39 850	47,7	
Peräpohjolan aapasuot	2790	19,7	7497	52,8	3906	27,5	14 193	41,1	
Metsä-Lapin aapasuot	928	12,7	2219	30,3	4171	57,0	7318	26,3	
Tunturi-Lapin palsa- ja paljakkasuot	199	8,2	454	18,8	1761	72,9	2414	19,3	
Yhteensä	22 923	25,7	49 374	55,2	17 067	19,1	89 364	34,2	

Taulukko 24. Ojitettujen korprien sekä rämeiden ja avosoiden pinta-ala (km²) ja osuus (%) näiden suotyyppien kokonaisalasta sekä soiden yhteenlaskettu ojitusprosentti ja -pinta-ala suokasvillisuusvyöhykkeittäin.

Vyöhyke	Korvet		Rämeet ja avosuot		Yhteensä	
	%	km ²	%	km ²	%	km ²
Keidassuovyöhyke						
Kilpiketaat	77,7	2668	66,8	3255	71,3	5923
Vietteketaat	78,3	5392	74,4	7740	76,0	13 132
Aapasuovyöhyke						
Pohjanmaan aapasuot	72,2	6277	58,8	18 317	61,7	24 594
Peräpohjolan aapasuot	25,7	717	20,4	2331	21,5	3048
Metsä-Lapin aapasuot	0,8	7	1,6	103	1,5	110
Tunturi-Lapin palsa- ja paljakkasuot	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	65,7	15 061	47,8	31 746	52,4	46 807

Taulukko 25. Suojelalueiden soiden päätyyppien pinta-ala (km²), pinta-alan keskivirhe (km²) ja osuus (%) kunkin päätyypin kokonaisalasta suokasvillisuusvyöhykkeittäin.

Vyöhyke	Korvet			Rämeet			Avosuot			Yhteensä		
	Ala	Keski- virhe	Osuus	Ala	Keski- virhe	Osuus	Ala	Keski- virhe	Osuus	Ala	Keski- virhe	Osuus
	km ²	km ²	%	km ²	km ²	%	km ²	km ²	%	km ²	km ²	%
Keidassuovyöhyke												
Kilpiketaat	27	11	0,8	224	55	5,2	167	56	30,4	418	93	5,0
Vietteketaat	24	8	0,3	283	55	3,0	164	43	19,4	471	89	2,7
Aapasuovyöhyke												
Pohjanmaan aapasuot	339	64	3,9	1340	137	5,3	987	124	16,9	2666	229	6,7
Peräpohjolan aapasuot	399	84	14,3	698	102	9,3	871	146	22,3	1968	252	13,9
Metsä-Lapin aapasuot	347	66	37,4	820	145	37,0	2412	412	57,8	3579	446	48,9
Tunturi-Lapin palsa- ja paljakkasuot	22	21	11,1	361	174	79,5	1529	396	86,8	1912	450	79,2
Yhteensä	1158	127	5,1	3726	294	7,5	6130	607	35,9	11 014	731	12,3

Taulukko 26. Suojelalueiden ojittamattomien soiden päätyyppien pinta-ala (km²) ja osuus (%) ojittamattomien päätyyppien kokonaisalasta suokasvillisuusvyöhykkeittäin.

Vyöhyke	Korvet		Rämeet		Avosuot		Yhteensä	
	km ²	%	km ²	%	km ²	%	km ²	%
Keidassuovyöhyke								
Kilpikeitaat	13	1,7	164	14,9	167	32,2	344	14,5
Viettokeitaat	16	1,1	184	9,9	164	20,3	364	8,8
Aapasuovyöhyke								
Pohjanmaan aapasuot	295	12,2	1208	16,2	987	18,4	2490	16,3
Peräpohjolan aapasuot	385	18,6	664	12,7	871	22,8	1920	17,2
Metsä-Lapin aapasuot	347	37,6	820	38,7	2412	57,8	3579	49,6
Tunturi-Lapin palsa- ja paljakkasuot	22	11,1	361	79,5	1529	86,8	1912	79,2
Yhteensä	1079	13,7	3401	18,6	6130	37,2	10 610	24,9

Taulukko 27. Suojelalueiden korprien kasvupaikkatyyppien pinta-ala (km²) ja osuus (%) näiden kokonaisalasta suokasvillisuusvyöhykkeittäin. Kasvupaikkatypit ja niihin sisältyvät suotyyppit, ks. Taulukko 18. A = kaikki korvet, B = ojittamattomat korvet. 0 = suojelalueella ei havaittu ko. kasvupaikkatyyppiä, – = ko. kasvupaikkatyyppiä ei havaittu koko osavyöhykkeellä.

	Kasvupaikkatypit							
	1		2		3		4	
	km ²	%	km ²	%	km ²	%	km ²	%
A. Kaikki korvet								
Keidassuovyöhyke								
Kilpikeitaat	0	0	8	0,6	16	0,9	3	1,5
Viettokeitaat	0	0	13	0,5	8	0,2	3	0,6
Aapasuovyöhyke								
Pohjanmaan aapasuot	10	4,5	135	4,2	124	2,8	71	8,0
Peräpohjolan aapasuot	20	13,1	113	10,3	166	15,2	100	22,1
Metsä-Lapin aapasuot	0	0	147	44,7	147	39,1	53	34,2
Tunturi-Lapin palsa- ja paljakkasuot	–	–	22	23,2	0	0	–	–
Yhteensä	30	4,2	439	5,2	460	4,0	229	10,5
B. Ojittamattomat korvet								
Keidassuovyöhyke								
Kilpikeitaat	0	0	8	3,3	5	1,1	0	0
Viettokeitaat	0	0	11	2,3	3	0,3	3	2,3
Aapasuovyöhyke								
Pohjanmaan aapasuot	10	20,0	105	12,1	109	9,5	71	20,4
Peräpohjolan aapasuot	20	17,7	106	13,2	159	20,6	100	25,9
Metsä-Lapin aapasuot	0	0	147	44,7	147	39,8	53	34,2
Tunturi-Lapin palsa- ja paljakkasuot	–	–	22	23,3	0	0	–	–
Yhteensä	30	10,9	400	14,2	423	11,4	226	21,3

Taulukko 28. Suojelalueiden rämeiden kasvupaikkatyyppien pinta-ala (km²) ja osuus (%) näiden kokonaisalasta suokasvillisuusvyöhykkeittäin. Kasvupaikkatyy-
pit ja niihin sisältyvät suotyypit ks. Taulukko 20. A = kaikki rämeet, B = ojittamattomat rämeet.

	Kasvupaikkatyytit											
	1		2		3		4		5		6	
	km ²	%	km ²	%	km ²	%	km ²	%	km ²	%	km ²	%
A. Kaikki rämeet												
Keidassuovyöhyke												
Kilpikeitaat	0	0	5	14,7	3	0,7	31	1,8	113	6,5	72	17,5
Viettekeitaat	0	0	0	0	29	2,9	75	1,8	134	3,7	46	8,1
Aapasuovyöhyke												
Pohjanmaan aapasuot	10	3,4	75	6,5	202	6,2	479	4,3	442	5,2	131	14,5
Peräpohjolan aapasuot	20	23,3	86	13,8	292	15,4	226	6,9	60	4,4	13	5,2
Metsä-Lapin aapasuot	31	58,5	33	45,2	62	24,8	229	33,0	433	40,7	31	36,5
Tunturi-Lapin palsa- ja paljakkasuot	—	—	72	69,9	129	80,6	31	100,0	99	76,7	31	100,0
Yhteensä	61	13,8	273	13,1	717	10,3	1071	5,1	1282	7,8	323	14,4
B. Ojittamattomat rämeet												
Keidassuovyöhyke												
Kilpikeitaat	0	0	5	31,3	0	0	13	4,7	87	17,8	58	26,1
Viettekeitaat	—	—	0	0	23	11,5	40	7,1	78	9,6	43	17,2
Aapasuovyöhyke												
Pohjanmaan aapasuot	7	5,9	69	20,4	192	18,4	433	15,3	377	14,5	131	24,3
Peräpohjolan aapasuot	20	27,4	86	17,5	259	19,6	226	10,2	60	6,6	13	5,8
Metsä-Lapin aapasuot	31	58,5	33	45,2	62	27,0	229	33,3	433	43,6	31	39,7
Tunturi-Lapin palsa- ja paljakkasuot	—	—	72	69,9	129	80,6	31	100,0	99	76,7	31	100,0
Yhteensä	57	23,0	266	25,4	665	21,9	972	14,7	1134	19,1	307	22,8

Taulukko 29. Suojelalueiden avosoiden kasvupaikkatyyppien pinta-ala (km²) ja osuus (%) näiden kokonaisalasta suokasvillisuusvyöhykkeittäin. Kasvupaikkatyy-
pit, ks. taulukko 20. Kasvupaikkatyyppihin sisältyvät suotyypit: 1 = varsinainen letto, rimpiletto, lettoneva, 2 = ruohoinen saraneva, ruohoinen rimpineva, 3
= varsinainen saraneva, 4 = lyhytkortinen kalvakkaneva, 5 = lyhytkortinen neva, 6 = rahkaneva.

Vyöhyke	Kasvupaikkatyytit											
	1		2		3		4		5		6	
	km ²	%	km ²	%	km ²	%	km ²	%	km ²	%	km ²	%
Keidassuovyöhyke												
Kilpikeitaat	0	0	3	2,8	32	25,2	8	27,6	82	46,9	43	39,4
Viettekeitaat	0	0	3	2,1	19	13,3	21	17,5	91	31,9	30	20,4
Aapasuovyöhyke												
Pohjanmaan aapasuot	7	9,2	60	11,0	426	24,1	175	16,5	296	14,7	25	6,7
Peräpohjolan aapasuot	7	21,2	146	20,0	478	23,8	166	25,2	66	14,6	7	25,9
Metsä-Lapin aapasuot	18	72,0	389	54,4	1026	49,3	412	64,9	458	76,5	109	94,0
Tunturi-Lapin palsa- ja paljakkasuot	98	100,0	505	90,5	541	75,0	159	100,0	172	100,0	53	100,0
Yhteensä	129	53,1	1105	39,5	2522	36,8	941	35,3	1166	31,6	266	32,3

Taulukko 30. Puustoltaan yli 140-vuotiaiden, ojittamattomien metsämaan korprien ala (km²) ja osuus (%) kaikista metsämaan korpista sekä näiden korprien ala ja osuus suojelualueilla.

Vyöhyke	Koko osavyöhyke		Suojelualueet	
	km ²	%	km ²	%
Keidassuovyöhyke				
Kilpiketaat	24	0,7	0	0
Viettoketaat	22	0,3	3	13,6
Aapasuovyöhyke				
Pohjanmaan aapasuot	332	4,2	108	32,5
Peräpohjolan aapasuot	306	20,1	106	34,6
Metsä-Lapin aapasuot	140	60,9	46	32,9
Tunturi-Lapin palsa- ja paljakkasuot	—	—	—	—
Yhteensä	824	4,2	263	31,9

Kuvailulehti

Julkaisija	Suomen ympäristökeskus, Metsäntutkimuslaitos	Julkaisu-aika Huhtikuu 2000						
Tekijä(t)	Raimo Virkkala, Kari T. Korhonen, Reija Haapanen ja Kaisu Aapala							
Julkaisun nimi	Metsien ja soiden suojelutilanne metsä- ja suokasvillisuusvyöhykkeittäin valtakunnan metsien 8. inventoinnin perusteella							
Julkaisun osat/ muut saman projektin tuottamat julkaisut								
Tiivistelmä	Suojeltujen metsien ja soiden pinta-aloja ja niiden osuutta koko maassa sekä eri metsä- ja suokasvillisuusvyöhykkeissä tarkasteltiin valtakunnan metsien 8. inventoinnin (VMI8, maastotyöt 1986–94) perusteella. Tämä työ on osa luonnonsuojelualueverkon edustavuuden arviointi -hanketta (SAVA), joka on käynnissä Suomen ympäristökeskuksen luonto- ja maankäyttöyksikössä. Julkaisu perustuu Metsäntutkimuslaitoksen ja Suomen ympäristökeskuksen väliseen yhteistyöhön. Metsäntutkimuslaitoksen valtakunnan metsien inventoinnin (VMI) avulla saadaan kattavaa tietoa metsistä ja soista laajalla maantieteellisellä alueella, sillä VMI perustuu systemaattiseen, koko maan käsittävään otantaan. VMI8:n koealat (metsätalousmaalla yhteensä noin 70 000) paikannettiin Suomen ympäristökeskuksen digitoituihin suojelualueisiin ja -ohjelmien kohteisiin. Suojeltuihin alueisiin mukaan luettiin sekä olemassaolevat suojelualueet että suojeluohjelmat. VMI8:n mukaan metsämaasta suojelualueilla oli noin 5 %, kitumaasta 27 % ja joutomaasta puolet. Hemiboreaalaisella metsäkasvillisuusvyöhykkeellä metsämaasta oli suojeltu 1,6 %, eteläboreaalaisella 0,7 %, keskiboreaalaisella 2,4 % ja pohjoisboreaalaisella vyöhykkeellä 17 %. Suojellusta metsämaasta 78 % oli pohjoisboreaalaisella ja 16 % keskiboreaalaisella vyöhykkeellä. Eri luontotyyppien suojeluaste vaihteli hyvin paljon. Esimerkiksi lehdoista ja lehtomaisista kangasmetsistä vain noin prosentti oli suojelualueilla, mutta vanhoista metsistä runsaat 40 % oli suojelualueilla. Soiden pinta-alasta noin 12 % sijaitsi suojelualueilla. Korvista noin 5 %, rämeistä 7,5 % ja jäljellä olevista avosoista 36 % on suojeltu. Etelä-Suomen (keidassuovyöhykkeen) korvista vain 0,5 % oli suojelualueilla. Koko maan metsien ja soiden suojelualueverkkoa arvioitaessa on otettava huomioon erittäin suuri alueellinen vaihtelu suojeltujen metsien ja soiden osuudessa. Metsä- ja suoekosysteemien suojelualueverkon merkittävimmät puutteet ovat Etelä- ja Keski-Suomessa.							
Asiasanat	metsät, suot, suojelu, kasvillisuusvyöhykkeet							
Julkaisusarjan nimi ja numero	Suomen ympäristö 395							
Julkaisun teema	luonto ja luonnonvarat							
Projektihankkeen nimi ja projektinumero	Luonnonsuojelualueverkon edustavuusarviointi (SAVA), XE030							
Rahoittaja/toimeksiantaja	Suomen ympäristökeskus, ympäristöministeriö							
Projektiryhmään kuuluvat organisaatiot	<table border="1"> <tr> <td>ISSN 1238-7312</td> <td>ISBN 952-11-0676-X</td> </tr> <tr> <td>Sivuja 49</td> <td>Kieli suomi</td> </tr> <tr> <td>Luottamuksellisuus julkinen</td> <td>Hinta 43 mk</td> </tr> </table>		ISSN 1238-7312	ISBN 952-11-0676-X	Sivuja 49	Kieli suomi	Luottamuksellisuus julkinen	Hinta 43 mk
ISSN 1238-7312	ISBN 952-11-0676-X							
Sivuja 49	Kieli suomi							
Luottamuksellisuus julkinen	Hinta 43 mk							
Julkaisun myynti/jakaja	Oy Edita Ab, Asiakaspalvelu, PL 800, 00043 Edita puh. (09) 566 0266, telefax (09) 566 0380, sähköpostiosoite: asiakaspalvelu@edita.fi www-palvelin: http://www.edita.fi/netmarket							
Julkaisun kustantaja	Suomen ympäristökeskus PL 140, 00251 Helsinki							
Painopaikka ja -aika	Oy Edita Ab Helsinki 2000							

Presentationsblad

Utgivare	Finlands miljöcentral, Skogsforskningsinstitutet	Datum April 2000
Författare	Raimo Virkkala, Kari T. Korhonen, Reija Haapanen och Kaisu Aapala	
Publikationens titel	Skogars och myrars skyddsstatus inom vegetationszonerna enligt den åttonde riksskogstaxeringen	
Publikationens delar/ andra publikationer inom samma projekt		
Sammandrag	Skyddade skogars och myrars arealer och andelar i hela landet samt i vegetationszonerna granskades på basen av resultaten från den åttonde riksskogstaxeringen (VMI8, fältarbeten 1986–1994). Arbetet är en del av projektet för utvärderingen av representativiteten av naturskyddsområden (SAVA projektet) som nu pågår vid avdelningen för natur och markanvändning vid Finlands miljöcentral. Publikationen har tillkommit i samarbete mellan Skogsforskningsinstitutet och Finlands miljöcentral. Utgående ifrån Skogsforskningsinstitutets riksskogstaxering (VMI) kan man få god uppfattning om skogar och myrar från ett vidsträckt geografiskt område. VMI är baserad på en systematiskt provtagning från hela landet. VMI8 provtytor (för skogsbruksområden ungefär 70000) lokaliserades till naturskyddsområdenas digitala gränser och områden som ingår i olika skyddsprogram. Områden som upptagits i olika skyddsprogram räknades ihop med redan befintliga skyddsområden. Utgående från VMI8 bestod skyddsområden till ungefär 5% av skogsmark, 27% av tvinmark och till hälften av impediment. I den hemiboreala skogsvegetations-zonen har av skogsarealen skyddats 1,6%, i den motsvarande sydboreala zonen 0,7%, i den centralboreala 2,4% och i den nordboreala zonen 17%. Av den skyddade skogsmarken fanns 78% i den nordboreala och 16% i den centralboreala zonen. Naturtypernas (habitatens) skyddsnivåer varierade betydligt. Exempelvis förekom bara en procent av lundarna och de lund-rika mosskogarna i skyddsområden medan motsvarande andel för de gamla skogarna är 40%. Av myrarealen ingick 12% i skyddsområdena. Av gransumpskogarna har man skyddat ungefär 5%, tallmyrarna 7,5% och av den ännu befintliga öppna myrmarken 36%. Endast 0,5% av södra Finlands gransumpskogar (i högmosse-zonen) förekom i skyddsområdena. Vid utvärderingen av hela landets nätverk av skogs- och myr-skyddsområden bör man beakta den mycket påtagliga regionala variationen i andelen skyddade skogar och myrar. Skyddet av skogs och myreko-systemen är sämst i södra och mellersta Finland.	
Nyckelord	skogar, myrar, skydd, vegetations-zoner	
Publikationsserie och nummer	Miljön i Finland 395	
Publikationens tema	natur och naturtillgångar	
Projektets namn och nummer	Utvärdering av naturskyddsområden (Luonnonsuojelualueverkon edustavuusarviointi SAVA), XE030	
Finansiär/ uppdragsgivare	Finlands miljöcentral, miljöministeriet	
Organisationer i projektgruppen		
	ISSN 1238-7312	ISBN 952-11-0676-X
	Sidantal 49	Språk finska
	Offentlighet offentlig	Pris 43 mk
Beställningar/ distribution	Edita Ab, Kundservice, PB 800, 00043 Edita tel. (09) 566 0266, telefax (09) 566 0380, e-mail: asiakaspalvelu@edita.fi www-server: http://www.edita.fi/netmarket	
Förläggare	Finlands miljöcentral PB 140, 00251 Helsingfors	
Tryckeri/ tryckningsort och -år	Oy Edita Ab Helsingfors 2000	

Documentation page

Publisher	Finnish Environment Institute, Forest Research Institute	Date of publication April 2000
Author(s)	Raimo Virkkala, Kari T. Korhonen, Reija Haapanen and Kaisu Aapala	
Title of publication	Protected forests and mires in forest and mire vegetation zones in Finland based on the 8 th National Forest Inventory	
Parts of publication/ other project publication		
Abstract	The area and proportion of protected forests and mires were studied in the different forest and mire vegetation zones in Finland based on the 8th National Forest Inventory (NFI8, field work done in 1986–94). This work is part of the project 'Assessment of Finnish nature reserve networks', which is being carried out in the Nature and Land Use Division in the Finnish Environment Institute. The publication is based on the co-operation between the Finnish Forest Research Institute and the Finnish Environment Institute. National Forest Inventory carried out by the Finnish Forest Research Institute enables the estimation of the amount of forests and mires at a large scale, as NFI is based on systematic sampling in the whole country (land area 305 000 km²). Sample plots (altogether 70 000 in the forestry land) were located in the digitized protected areas and different conservation programmes. Both protected areas and conservation programmes, which included areas not yet founded as protected areas, were regarded as protected land. According to NFI8 about 5% of the forest land (annual increment 1m³/ha), about 27% of the scrub land (annual increment 0.1–0.9 m³/ha) and half of the waste land (annual increment <0.1 m³/ha) were situated in protected land. In hemiboreal forest vegetation zone 1.7%, in southboreal 0.7%, in midboreal 2.4 % and in northboreal forest vegetation zone 17% of the forest land were situated in protected areas. 78% of the protected forest land was situated in northboreal and 16% in midboreal forest vegetation zone. The proportion of habitat types being protected varied considerably. Only about one per cent of the productive herb-rich and low-herb heath forests were protected, whereas about 40% of the old-growth forests were situated in protected land. 12% of the total area of mires were situated in protected areas. 5% of the area of spruce mires, 7.5% of pine mires and 36% of remaining fens were included in the protected areas and conservation programmes. Only about 0.5% of spruce mires in southern Finland were situated in protected land. When evaluating the reserve network of forests and mires, the large regional variation in the proportion of protected forests and mires in the country should be taken into account. The most significant deficiencies in the network of protected forests and mires are in southern and central Finland.	
Keywords	Forests, mires, protection, vegetation zones	
Publication series and number	The Finnish Environment 395	
Theme of publication	Nature and natural resources	
Project name and number, if any	Assessment of Finnish nature reserve networks, XE030	
Financier/ commissioner	Finnish Environment Institute, Ministry of the Environment	
Project organization		
	ISSN 1238-7312	ISBN 952-11-0676-X
	No. of pages 49	Language Finnish
	Restrictions Public	Price FIM 43
For sale at/ distributor	Edita Ltd, PB 800, FIN-00043 Edita tel. +358 9 566 0266, telefax (09) 566 0380, e-mail: asiakaspalvelu@edita.fi www-server: http://www.edita.fi/netmarket	
Financier of publication	Finnish Environment Institute P.O. Box 140, FIN-00251 Helsinki, FINLAND	
Printing place and year	Edita Ltd Helsinki 2000	

Suomen ympäristö

269. Futures for FEI. International Evaluation of the Finnish Environment Institute. Ympäristöministeriö.
270. Kaipainen, Maarit: Tiivis ja matala puurakentaminen. Ympäristöministeriö.
271. Rintanen, Tapio & Kare, Päivi: Suomen uhanalaisia lajeja: Sorsanputki (*Sium latifolium*). Suomen ympäristökeskus.
272. Wesamaa, Pekka: Kaavojen laatimisajat 1995 - 1996. Ympäristöministeriö.
273. Leikola, Niko: Metsäluonnon monimuotoisuus ja metsien käytön historia Etelä-Pohjanmaalla. Suomen ympäristökeskus.
274. Manninen, Pertti: Havasten limoittumistutkimus Konnivesi-Ruotsalaisella talvella 1997. Etelä-Savon ympäristökeskus.
275. Sigurdsson, Albert: Landscape ecological changes in the Kuhmo border area after 1940. A cumulative effects assessment approach. Suomen ympäristökeskus.
276. Asukasvalintatyöryhmän muistio. Ympäristöministeriö.
277. Edunvalvonta rakennusalan eurooppalaisessa standardisoinnissa. Ympäristöministeriö.
278. Virkkala, Raimo & Toivonen, Heikki: Maintaining biological diversity in Finnish forests. Suomen ympäristökeskus.
279. Itämeren alueen kestävä kehityksen ohjelma. BALTIC 21. Ympäristöministeriö.
280. Hyvärinen, Veli (toim.): Hydrologinen vuosikirja 1995. Suomen ympäristökeskus.
281. Marjanen, Jari: Myrky- ja kemikaalilainsäädännön kehitysvaiheita. Suomen ympäristökeskus.
282. Lokio, Jarmo: Kittilän kulttuuriympäristöohjelma. Ympäristöministeriö.
283. Karhu, Elina: NiCd-pienakkujen käytön ja jätehuollon ohjaus. Suomen ympäristökeskus.
284. Leijting, Jorrit: Fuel peat utilization in Finland: resource use and emissions. Suomen ympäristökeskus.
285. Puustinen, Markku: Viljelymenetelmien vaikutus pintaeroosioon ja ravinteiden huuhtoutumiseen. Suomen ympäristökeskus.
286. Ekoköylien ekologinen tase. Neljän suomalaisen asuntoalueen arviointi kestävä kehityksen kannalta. Ympäristöministeriö.
287. Hoffrén, Jukka: Material Flow Accounting as a Measure of the Total Consumption of Natural Resources. Ympäristöministeriö.
288. Tynkkynen, Veli-Pekka: Environmental health in the Karelian Republic. The popular image of green forests and clean waters is a delusion. Pohjois-Savon ympäristökeskus.
289. Korhonen, Pekka; Rotko, Pia; Marttunen, Mika; Jarkoinen, Sirpa & Kiljunen, Pentti: Päijänteen, Konnivesi-Ruotsalaisen ja Kymijoen säännöstelyn vaikutukset. Kyselytutkimus alueen vakinaisten ja loma-asukkaiden kokemuksista ja odotuksista v. 1997. Suomen ympäristökeskus.
290. Tihlman, Tiina: Suomenlahden rannikkoalueiden kaavoitus Life 96 ympäristö-projekti. Uudenmaan ympäristökeskus.
291. Honkasalo, Antero: Kasvua vai kehitystä? Steady-state-talous ja kestävä kehityksen reunaehdot. Ympäristöministeriö.
292. Palmu, Jukka-Pekka: Moreenimuodostumien inventointi. Esitutkimus Pohjois-Uudenmaan ja Etelä-Hämeen alueella. Ympäristöministeriö.
293. Hudd, Richard & Kålx, Pia: Fiskyngelförekomst och fiskbestånd i Kyro älvs mynning 1980 - 1997. Länsi-Suomen ympäristökeskus.
294. Asuntopoliittisten tukien kestävä kehittäminen. Ympäristöministeriö.
295. Lovio, Raimo: Suuntaviivoja ympäristöraportointiin. Suomen ympäristökeskus.
296. Saura, Matti & Saukkonen, Sari: Etelä-Päijänteen kuormitus ja veden laadun turvaaminen. Tutkimushankkeen loppuraportti. Pirkanmaan ympäristökeskus.
297. Myllymäki, Pauliina; Turtiainen, T; Salonen, L; Helanterä, A; Kärnä, J & Turunen, H: Radonin poisto porakaivovedestä. Suomen ympäristökeskus.
298. Teppo-Pärnä, Viri & Pärnä, Seppo: Piikkiön kulttuuriympäristö. Kotiseutukirja. Lounais-Suomen ympäristökeskus.
299. Euroopan yhteisön Natura 2000-verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä. Ympäristöministeriö.
300. Metsien suojelupinta-alat. Suoelupinta-alaprojektin loppuraportti. Ympäristöministeriö.
301. Hännikäinen, Outi-Kristiina: Kansainvälistyvä kaupunkiympäristö. Ympäristöministeriö.
302. Ympäristömelun tutkimus ja sen kehittäminen. Ympäristöministeriö.
303. Söderman, Guy; Leinonen, Reima; Lundsten, Karl-Erik & Tuominen-Roto, Liisa: Yöperhosseuranta 1993 - 1997. Suomen ympäristökeskus.
304. Ympäristönäkökohdat julkisissa hankinnoissa. Selvitys nykytilasta Suomessa. Ympäristöministeriö.
305. Etelämäki, Lauri: Vedenkäyttö Suomessa. Suomen ympäristökeskus.
306. Kontula, Tytti; Lehtomaa, Leena & Pykälä, Juha: Someron Rekiokilaakson maankäytön historia, kasvillisuus ja kasvisto. Suomen ympäristökeskus.
307. Räsänen, Milja: Entsyymiaktiivisuuksien mittaaminen maanäytteistä - esimerkkinä fosfodiesteriäsi ja arylsulfataasi. Suomen ympäristökeskus.
308. Sinisalminen, Tuomo; Mustonen, Teemu & Lahti, Markku: Päijänteen ja Konnivesi-Ruotsalaisen säännöstelyjen kehittäminen. Säännöstelyn vaikutukset rantojen virkistyskäyttöön. Suomen ympäristökeskus.
309. Lanki, Eija: Jätteiden tartuntavaarallisuuden tulkintakriteerit. Ympäristöministeriö.
310. Silvola, Matti: Saastuneiden maa-alueiden priorisointimallien arviointi - HRS/SASSIT, AGAPE ja PRIORI. Pirkanmaan ympäristökeskus.
311. Laakso, Seppo & Loikkanen, Heikki A.: Asuntomarkkinat ja asumisen tukijärjestelmät. Taustaa asuntopoliittikan kehittämiseksi. Ympäristöministeriö.

312. Pietiläinen, Olli-Pekka: Typpi ja fosfori Pien-Saimaan, Nuorajärven, Nerkoonjärven ja Kemijärven kasviplankton tuotannon säätelijöinä. Suomen ympäristökeskus.
313. Pietiläinen, Olli-Pekka ja Raike, Antti: Typpi ja fosfori Suomen sisävesien minimiravinteina. Suomen ympäristökeskus.
314. Riekkola-Vanhanen, Marja: Finnish expert report on best available techniques in ferrochromium production. Suomen ympäristökeskus.
315. Riekkola-Vanhanen, Marja: Finnish expert report on best available techniques in zinc production. Suomen ympäristökeskus.
316. Riekkola-Vanhanen, Marja: Finnish expert report on best available techniques in copper production and by-production of precious metals. Suomen ympäristökeskus.
317. Riekkola-Vanhanen, Marja: Finnish expert report on best available techniques in nickel production. Suomen ympäristökeskus.
318. Rantanen, Pirjo et al.: Biologisen fosforin- ja typenpoiston tehokkuus, prosessiohjaus ja mikrobiologia. Suomen ympäristökeskus.
319. Pirinen, Auli & Salminen, Markku: Käytössä olevan asuintalon huoltokirja. Käyttö - Laadinta - E simerkki. Ympäristöministeriö.
320. Liponkoski, Markku: Fluori ja sen poistaminen talousvedestä. Suomen ympäristökeskus.
321. Korhonen, Pekka: Päijänteen ja Konnivesi-Ruotsalaisen säännöstelyjen kehittäminen. Suomen ympäristökeskus.
322. Pulliainen, Erkki; Korhonen, Kyllikki & Huuskonen, Markku: Perämeren mateiden sukurauhasten kehityshäiriöt. Ongelman laajuus ja yhteydet muiden kalojen lisääntymishäiriöihin. Lapin ympäristökeskus.
323. Tallskog, Lasse; Kontio, Panu and Leskinen, Antti: Environmental assessment in public promotion of exports and investments to developing countries / prepared for the Ministry for Foreign Affairs of Finland. Suomen ympäristökeskus.
324. Lähiöuudistus 2000 - oppia menneestä ja suuntia tulevaisuuteen. Ympäristöministeriö.
325. Kleemola, Sirpa & Forsius Martin (eds.): 8th Annual Report 1999. UN ECE Convention on Long-Range Transboundary Air Pollution. International Cooperative Programme on Integrated Monitoring of Air Pollution Effects on Ecosystems. Suomen ympäristökeskus.
326. Saarinen, Kristina: Data production chain in monitoring of emissions. Suomen ympäristökeskus.
327. Partanen-Hertell, Marjut et al. :Raising environmental awareness in Baltic Sea area. Suomen ympäristökeskus.
328. Heikkilä, Mari: Vesijohtoverkon nitrifioivat bakteerit. Suomen ympäristökeskus.
329. Melanen, Matti; Ekqvist, Marko & Mukherjee, Arun; Aunela-Tapola, Leena; Verta, Matti & Salmikangas, Tuomo: Raskasmetallien päästöt ilmaan Suomessa 1990-luvulla. Suomen ympäristökeskus.
330. Siikanen, Antti; Säylä, Markku & Tahvanainen, Markku: Suomalaisien asumismenot. Ympäristöministeriö.
331. Nystén, Taina; Gustafsson, Juhani & Oinonen, Teemu: Pohjaveden kloridipitoisuudet ensimmäisen Salpausselän alueella. Suomen ympäristökeskus.
332. Kukkonen, Jaana: Synobakteereiden maksatoksiinien osoitusmenetelmien vertailu. Suomen ympäristökeskus.
333. Kananaja, Tapio: Kallioperän suojele- ja opetuskohteita Pirkanmaalla, Kanta-Hämeessä ja Päijät-Hämeessä. Ympäristöministeriö.
334. Organoklooriyhdisteet ja raskasmetallit Kymijoen sedimentissä; esiintyminen, kulkeutuminen, vaikutukset ja terveysriskit. Suomen ympäristökeskus.
335. Luoma, Päivi: Ympäristöjärjestelmiin liittyvä ympäristönsuojelun tason jatkuva parantaminen. Esimerkkinä massa- ja paperiteollisuus. Suomen ympäristökeskus.
336. Lankoski, Leena & Lankoski, Jussi: Economic globalisation and the environment. Ympäristöministeriö.
337. Östersjöns tillstånd. Ympäristöministeriö.
338. Ehdotus Suomen ympäristökeskuksen kehittämisestä. Ympäristöministeriön asettaman SYKE-työryhmän raportti Suomen ympäristökeskuksen kansainvälisen suositusten toimeenpanemisesta. Ympäristöministeriö.
339. Numminen, Samu: Fladat ja kluuvijärvet saaristomerellä. Lounais-Suomen ympäristökeskus.
340. Water protection targets for the year 2000. Ympäristöministeriö.
341. Aluearkkitehtitoiminnan kehittäminen. Ympäristöministeriö.
342. Mikkola, Aaro; Jaakkola, Olli & Sucksdorff, Yrjö: Valtakunnallisten maankäyttö-, peitteisyys- ja maaperäaineistojen muodostaminen. Ympäristöministeriö.
343. Strandell, Anna: Asukaskysely suomalaisista asuinympäristöistä. Ympäristöministeriö.
344. Ristimäki, Mika: Ehdotus yhdyskuntarakenteen seurannan järjestämiseksi ja kehittämiseksi. Ympäristöministeriö.
345. Berninger, Kati: EU:n aluekehitysohjelmien ympäristöindikaattorit Suomessa. Suomen ympäristökeskus.
346. Öljyisten alusjätteiden vastaanotto satamissa - alusjätetyöryhmän mietintö. Ympäristöministeriö.
347. Gynther, Lea; Torkkeli, Sirpa & Ötterström, Tomas: Suomen teollisuuden päästöjen ympäristökustannukset. Tapaustarkasteluna metsäteollisuus. Ympäristöministeriö.
348. Luhanka, Juha: Useamman direktiivin alaiset rakennustuotteet. Ympäristöministeriö.
349. Hein, Kari; Pirinen, Auli & Salo, Petri: Toimitilakiinteistön huoltokirja. Ympäristöministeriö.
350. Tana, Jukka; Ruonala, Seppo & Ruoppa, Marja: Happikemikaalien käyttöön perustuvan massanvalkaisun ympäristövaikutuksia - Projektin yhteenvetoraportti. Suomen ympäristökeskus.
351. Tengvall, Jukka: Kaasujen käsittely bensiinillä saastuneen maaperän huokoskaasupuhdistuksessa. Uudenmaan ympäristökeskus.
352. Eerolainen, Riitta: Ympäristölupamenettelyn ympäristötaloudelliset näkökohdat. Hämeen ympäristökeskus.

353. Liukko, Ulla-Maija (toim.): Saukkokannan tila ja seuranta Suomessa. Suomen ympäristökeskus.
354. Housing of older people in the EU countries. Ympäristöministeriö.
355. Söderman, Guy: Diversity of pollinator communities in Eastern Fennoscandia and Eastern Baltics. Suomen ympäristökeskus.
356. Schroderus-Härkönen, Seija; Markkanen, Sirkka-Liisa & Helo, Teppo: Kainuun ympäristön laadun kuvaus. Kainuun ympäristökeskus.
357. Marttunen, Mika & Järvinen, Erkki: Päijänteen säännöstelyn kehittäminen - yhteenvetoraportti. Suomen ympäristökeskus.
358. Luosma, Kirsi & Hynynen, Raija: Sosiaalisten vuokra-asuntojen hakijoiden hakumenettelyn ja asukasvalinnan vertailu Helsingissä ja Lahdessa. Ympäristöministeriö.
359. Tanninen, Timo & Hirvonen, Jukka: Housing allowance in Finland in the 1990's. Results of the cutbacks and evaluation of the effects. Ympäristöministeriö.
360. Mäkinen, Heikki: 2000-luvun vesipiirit. Näkemyksiä Euroopan unionin vesipolitiikan puitedirektiivin edellyttämästä aluejaosta. Suomen ympäristökeskus.
361. Gustafsson, Juhani: Tiesuolauksen riskikartoitus pohjavesialueilla - valtakunnallinen yhteenveto. Suomen ympäristökeskus.
362. Karvosenoja, Niko: National cost curve analysis SO2 and NOX emission control. Suomen ympäristökeskus.
363. Järvinen, Erkki, A: Konnivesi-Ruotsalaisen säännöstelyn kehittäminen - yhteenvetoraportti. Suomen ympäristökeskus.
364. Bäck, Saara & Lindholm, Tapio: Vesi- ja rantaluonnon monimuotoisuuden säilyttäminen - selvitys vesiensuojelun tavoiteohjelmaan v. 2005. Suomen ympäristökeskus.
365. Penttinen, Katri: PKT-yritysten ympäristönsuojelu. Ympäristöministeriö.
366. Laukkanen, Kauko: Karjatilojen jätevesien käsittely maa- ja kivivillasuodattimissa. Pohjois-Savon ympäristökeskus.
367. Kokkonen, Pirkko: Siuntion kulttuuriympäristöohjelma. Ympäristöministeriö.
368. Haapala, Henna: Karjalan tasavallan metsiensuojelukeskustelun retoriikka-analyysi. Suomen ympäristökeskus.
369. Ilomäki, Mika: Materiaalitehostamisen ja jätteen synnyn ehkäisyn mahdollisuudet pkt-yrityksissä - yrityksen näkökulma. Pirkanmaan ympäristökeskus.
370. Töyrylä, Jouni & Ropponen, Jukka: Esteettömyys Joensuun Marjalassa. Ympäristöministeriö.
371. Johansson, Matti & Lindström, Maria: National Integrated Assessment Modelling. Workshop Report. Suomen ympäristökeskus.
372. Manninen, Pertti: Kunnostus- ja täydennysojituksen vesistövaikutuksia. Veden laatu, kuormitus ja vesiensuojelu. Etelä-Savon ympäristökeskus.
373. Silvo, Kimmo; Melanen, Matti; Gynther, Lea; Torkkeli, Sirpa; Seppälä, Jyri; Kärmeniemi, Tellervo & Pesari, Juha: Yhtenäisten päästöjen ja ympäristövaikutusten arviointi. Lähestymistapoja ympäristölupaprosessin tueksi. Suomen ympäristökeskus.
374. Bilaletdin, Ämer & Arvonen, Hannu (toim.): Vörtsjärven kunnostuksen ja suojelun yleissuunnitelma. Pirkanmaan ympäristökeskus.
375. Siistonen, Pasi: Kiihtelyvaaran kulttuuriympäristöohjelma. Pohjois-Karjalan ympäristökeskus.
376. OECD Environmental Performance Review. Finland's Progress Report. Ympäristöministeriö.
377. Hapetuspumppaus Pohjanpitäjänlahden syvänteessä vuosina 1995 ja 1996. Estuaari-kiertoa ja alusveden vaihduntaa sekä happi- ja suolatasetta säätelevät tekijät. Suomen ympäristökeskus.
378. Kuntaohjaustyöryhmän muistio. Ympäristöministeriö.
379. Hanski, Minna: Jokien rakeenteellisen tilan arviointi. Taustaa EU:n vesipolitiikan puitedirektiivin toimeenpanolle Suomen virtavesissä. Suomen ympäristökeskus.
380. Varjopuro, Riku & Furman, Eeva: Kalankasvatuksen lupajärjestelmä - ympäristöpoliittiset ohjauskeinot yrittäjän näkökulmasta. Suomen ympäristökeskus.
381. Alatalo, Merja: Metsätaloustoimenpiteistä aiheutunut ravinne- ja kiintoainekuormitus. Suomen ympäristökeskus.
382. Asuntopoliittinen strategia. Selvitysmiehen ehdotus. Ympäristöministeriö.
383. Tenhunen, Jyrki & Seppälä, Jari (toim.): Alueellinen ympäristöanalyysi. Esimerkkinä Etelä-Savo. Suomen ympäristökeskus.
384. Polojärvi, Katja; Luoto, Miska & Heikkinen, Risto: Karttapohjainen tarkastelugeomorfologisten muodostumien suojelutilanteen arvioinnissa. Suomen ympäristökeskus.
385. Biosidivalmisteiden markkinoille luovuttaminen. Direktiivin täytäntöönpanoa koskevat ehdotukset. Työryhmän mietintö. Ympäristöministeriö.
386. Kellomäki, Erkki; Kanerva, Pertti & Toivonen, Heikki: Niinipuun (*Tilia cordata Mill*) olemassaolon taistelu pohjoisrajallaan Virroilla (PH). Hämeen ympäristökeskus.
387. Integrated Environmental Assessment Modelling - Final Report of the Finnish Subproject EU/LIFE project. Suomen ympäristökeskus.
388. Kuusinen, Kaisu & Tornivaara-Ruikka, Riitta: Yhdyskuntarakenteen seurantarjestelmän alueellisia käyttömahdollisuuksia. Uudenmaan ympäristökeskus.
389. Pessa, Jorma & Anttila, Ilkka: Conservation of habitats and species on wetlands. A case of Limingänlahti Life Nature-Project in Finland. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus.
390. Vehmas, Anne: Osallistumisen oppivuodet. Kokemuksia kaavoituskäytäntöjen kehittämisestä Tuusulassa vuosina 1992 - 1998. Ympäristöministeriö.
391. Turtiainen, Markku: Vertailu ympäristövaikutusten arviointimenetelyssä. Ympäristöministeriö.
392. Kempainen, Samuli & Markkanen, Sirkka-Liisa: Ilman kautta tuleva kuormitus, sen alkuperä ja vaikutukset Kainuussa. Kainuun ympäristökeskus.
393. Mähönen, Outi & Rissanen, Johanna (toim.): AMAP National Implementation plan 1998 -2003, Finland. Suomen ympäristökeskus.
394. Hellsten, Seppo (toim.): Päijänteen säännöstelyn kehittäminen. Rantavyöhykkeen tila ja siihen vaikuttavat tekijät. Suomen ympäristökeskus.

LUONTO JA LUONNONVARAT

Metsien ja soiden suojelutilanne metsä- ja suokasvillisuusvyöhykkeittäin valtakunnan metsien 8. inventoinnin perusteella

Metsien ja soiden suojelutilanteesta esitetyt arviot ovat usein perustuneet koko maan keskiarvoon. Tässä tutkimuksessa tarkastellaan suojeltujen metsien ja soiden pinta-aloja ja osuutta eri metsä- ja suokasvillisuusvyöhykkeittäin. Julkaisu perustuu valtakunnan metsien 8. inventoinnin aineiston yhdistämiseen digitoituihin suojelualueisiin ja -ohjelmiin, ja se on tehty Suomen ympäristökeskuksen ja Metsän- tutkimuslaitoksen tutkijoiden yhteistyönä.

Metsien ja soiden suojelu on jatkuvasti ajankohtainen aihe. Tässä työssä esitetyt arviot metsien ja soiden alueellisesta suojelutilanteesta ovat tärkeää tietoa poliittisille päättäjille, metsä- ja ympäristöviranomaisille sekä ylipäätään kaikille luonnonsuojelukysymyksistä kiinnostuneille.

Julkaisu on osa Suomen ympäristökeskuksen Luonto- ja maankäyttöyksikössä käynnissä olevaa Luonnonsuojelualueverkon edustavuusarviointi (SAVA) -projektia.

ISBN 952-11-0676-X

ISSN 1238-7312

Oy EDITA Ab
PL 800, 00043 EDITA, vaihde (09) 566 01
ASIAKASPALVELU
puh. (09) 566 0266, telefax (09) 566 0380
EDITA-KIRJAKAUPAT HELSINGISSÄ
Annankatu 44, puh. (09) 566 0566
Eteläesplanadi 4, puh. (09) 662 801

9 789521 106767